View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

provided by DSpace at VSB Technical University of Ostrava

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření Střední odborné školy Luhačovice

Financial Management of the Luhačovice Secondary Technical School

Student: **Bc. Kateřina Hájková**

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D**

Ostrava 2011

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh vypracovala samostatně.“

V Ostravě 29.dubna 2011

……

Bc. Kateřina Hájková

OBSAH

1. Úvod 1
2. Správa a financování středního školství 3
2.1 Postavení středních škol v soustavě škol v České republice 3
2.2 Správa středního školství 8
2.2.1 Zřizovatelé s správa ve středním školství 8
2.2.2 Právní forma existence středních škol 12
2.3 Financování středního školství 16
2.3.1 Finanční normativy 19
2.3.2 Hospodaření příspěvkových organizací a školských právnických osob 22
3. Analýza hospodaření Střední odborné školy Luhačovice 27
3.1 Charakteristika Střední odborné školy Luhačovice 27
3.2 Analýza hospodaření za rok 2006 31
3.3 Analýza hospodaření za rok 2007 37
3.4 Analýza hospodaření v roce 2008 41
3.5 Analýza hospodaření v roce 2009 45
3.6 Analýza hospodaření v roce 2010 49
4. Zhodnocení výsledků hospodaření a doporučení pro další vývoj školy 55
4.1 Zhodnocení výsledků hospodaření SOŠ Luhačovice 55
4.2 Doporučení pro další vývoj školy 60
5. Závěr 62
Seznam použité literatury 64
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

1 ÚVOD

Vzdělávání můžeme považovat za významnou sociální a kulturní hodnotu. Právo na bezplatné vzdělání na základních a středních školách je upraveno Listinou základních práv a svobod ústavním zákonem č. 2/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Vzdělání v České republice je realizováno na různých úrovních a je zajišťováno mateřskými, základními, středními, vyššími odbornými a vysokými školami. Vzdělání je považováno za veřejný statek.

Z ekonomického hlediska je oblast formálního vzdělávání realizována v rámci odvětví školství. Z pohledu veřejné politiky se školství řadí do vzdělávací politiky České republiky, která je řízena národní vzdělávací politikou. Ústředním orgánem státní správy je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, které metodicky řídí oblast školství v České republice na všech úrovních vzdělání. Práce je zaměřena na problematiku konkrétní střední školy, která je dále ovlivňována regionální vzdělávací politikou Zlínského kraje a svými vlastními vzdělávacími, hospodářskými a rozvojovými plány.

Diplomová práce je zaměřena na hospodaření školské právnické osoby s finančními prostředky, které jsou určeny na provoz Střední odborné školy Luhačovice. Cílem práce je zhodnocení hospodaření SOŠ a doporučení pro další ekonomický vývoj školy.

Na základě formulovaného cíle je stanovena hypotéza, která předpokládá, že je současný stav financování Střední odborné školy Luhačovice ve sledovaném období 5 let finančně udržitelný.

Ke splnění stanoveného cíle bude provedena analýza hospodaření školy za jednotlivé roky, budou provedeny rozbory nákladů, výnosů a výsledků hospodaření a dalších ekonomických záznamů zpracovaných za jednotlivé sledované období. Dále bude provedeno srovnání jednotlivých let, v němž bude zaznamenán vývoj hospodaření SOŠ za časové období 2006 – 2010. V práci bude použita metoda popisu, metoda syntézy a analýzy.

Teoretická část se bude zabývat postavením středního školství v soustavě škol v České republice, dále správou a zásadami financování středního školství. **V praktické části** diplomové práce bude zpracována analýza hospodaření SOŠ Luhačovice, a to na základě

finančních podkladů poskytnutých školou. V poslední části bude provedeno zhodnocení hospodaření SOŠ za sledované období a doporučení pro další vývoj školy.

Při práci budu vycházet především z odborných publikací, vztahujících se k dané problematice, a ze školského zákona. Budou také použity údaje získané z internetových stránek odborných institucí jako je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Úřad pro informace ve vzdělávání, Český statistický úřad, Krajský úřad atd. Dále budu vycházet z finančních dokumentů školy a osobních konzultací s vedoucí ekonomického úseku, na základě nichž bude provedena analýza.

2 SPRÁVA A FINANCOVÁNÍ STŘEDNÍHO ŠKOLSTVÍ

2.1 Postavení středních škol v soustavě škol v České republice

V ČR byl až do roku 1990 přístup občanů ke vzdělání i samotný způsob vzdělávání plně v kompetenci státu. Všechny školy byly státní, řízení bylo rovněž záležitostí státní správy, a to zejména prostřednictvím republikových ministerstev školství, odboru školství a národních výborů. Direktivním řízením z centra byly určovány učební plány, učební osnovy, učebnice a podobně byl plánován i počet studentů na jednotlivých školách.

Stejně jako celá společnost, tak i oblast školství prošla po roce 1989 nevyhnutelnými změnami. Provázanost tohoto odvětví s rodinou, ekonomikou i politikou je velmi úzká a lze říci, že všechna odvětví rozvoje člověka, kam patří i školství, byly ovlivněny změnami, které se ve státě a společnosti dějí. Důsledky těchto změn mohou sahat daleko za hranice samotného odvětví školství.

První novela školského zákona č. 171/1990 Sb. uzákonila základní změny, které upravily podobu českého školství. Byla zkrácena povinná školní docházka z desíti na devět let a současně byla prodloužena docházka na základní škole z osmi na devět let. Novela také umožnila vznik víceletých gymnázií a vznik nestátních, tj. soukromých a církevních škol. Tím byl ukončen monopol státu na poskytování vzdělávacích služeb. Kvalita vzdělávacího procesu je do značné míry závislá na disponibilních finančních prostředcích, a proto byla vypracována nová pravidla financování školství. Státním školám bylo umožněno získat právní subjektivitu a dále došlo k rozvoji celoživotního vzdělávání.

Výše uvedené změny přispěly k tomu, že se v České republice rozšířila struktura poskytovaných vzdělávacích služeb, rozšířila se možnost volby způsobu vzdělávání i volba jednotlivých typů škol.[1] V současné době vymezuje strukturu českého vzdělávacího systému z.č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který upravuje veškerou výchovu a vzdělávání ve školách a školských zařízeních s výjimkou

[1] Rektořík J., 2007

vzdělávání na vysokých školách a ústavní výchovy. Po roce 2000 se na správě a financování podílejí i nově vzniklé kraje, které vytváří svou regionální vzdělávací politiku. S tím je spojeno i regionální školství.

Pojmem **regionální školství** označujeme souhrn právnických osob poskytujících dětem, žákům a studentům vzdělávání a školské služby tak, jak to vymezuje školský zákon. Do regionálního školství nejsou začleněny školy a školská zařízení zřizované ministerstvy obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí. Regionální školství s téměř 250 tisíci zaměstnanci je tvořeno zhruba 15 tisíci poskytujících vzdělávání nebo školské služby, které jsou zřízeny v převážné míře ÚSC, dále jsou to subjekty zřízené Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy nebo registrovanými církvemi či náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy. Do regionálního školství však mohou spadat i školy zřízené jinými právnickými nebo fyzickými osobami tzv. soukromé školy. V oblasti sekundárního vzdělávání, na které je zaměřena tato práce, jsou zřizovateli ÚSC kraje.

Rozsahu regionálního školství pak odpovídá i poměrně vysoká náročnost na zdroje jeho financování. Ačkoliv školské služby a vzdělávání v soukromých a církevních školách a některé vzdělávání ve školách státních a školách ÚSC lze poskytovat za úplatu, jsou hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení celého systému finanční prostředky z veřejných rozpočtů. Hlavní podíl finančních prostředků přitom v současné době připadá státnímu rozpočtu (zejména kapitola 333 – MŠMT, ale i kapitola 398 Všeobecná pokladní správa spravovaná Ministerstvem financí). Nemalé finanční prostředky do oblasti sekundárního regionálního školství ÚSC plynou i z rozpočtů krajů.[2]

Školství je jednou z nejvýznamnějších a finančně nejnáročnějších aktivit veřejného sektoru. Důvodem pro financování vzdělání z veřejných zdrojů jsou především existence externalit, dosažení spravedlivého přístupu ke vzdělání, malé možnosti mladého člověka financovat vzdělání z vlastních zdrojů a další.[3]

[2] Analýza současného systému financování školství 2010, MŠMT
[3] Ochrana F., 2010

Graf: 2.1 Rozdělení výdajů veřejných rozpočtů do regionálního školství v roce 2008

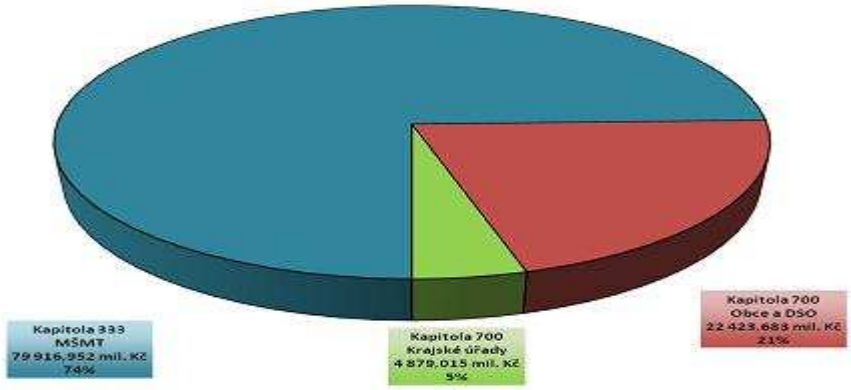

Zdroj: MŠMT, Analýza financování regionálního školství 2010

Poznámky:
Kapitola 333 – MŠMT – výdajové bloky, výdaje na RgŠ a přímé výdaje bez prostředků z EU. V kapitole 700 obce a dobrovolné svazky obcí jsou zahrnuty i výdaje poskytované z kapitoly 398 Všeobecná pokladní správa

Vzdělávání je všeobecně považováno za významnou sociálně – kulturní hodnotu. V oblasti vzdělávání existuje jak soukromý, tak veřejný zájem. Soukromý zájem jedince je dán snahou o jistou formu seberealizace a profesionálního růstu. Veřejným zájmem je socializace jedince ve společnosti, která tím následně bude sama pozitivně ovlivněna. Vzdělání je tedy považováno za pozitivní externalitu. Z hlediska ekonomické charakteristiky je vzdělávání smíšeným statkem a oblast formálního vzdělávání je realizována v rámci odvětví školství.

Středoškolské vzdělávání prošlo v rámci české vzdělávací soustavy změnami, které se významně dotkly struktury tohoto vzdělávacího stupně. Střední školy se musely výrazně přizpůsobit a změnit některá zaměření poskytovaných studijních a učebních oborů, aby lépe uspokojily potřeby studentů, ale i trhu práce. Došlo k nárůstu středních škol, ale přesto přetrvává trend dojíždění studentů na střední školu mimo místo bydliště. V průběhu posledních 20 let vznikly také nové typy středních škol, jejichž zřizovateli jsou např. i soukromé právnické osoby nebo církve.

Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělání. Poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnohodnotný osobní i občanský život, samotné

získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a pro přípravu k výkonu povolání nebo pracovní činnosti.

Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- ***středního vzdělání,***
- ***středního vzdělání s výučním listem,***
- ***středního vzdělání s maturitní zkouškou.***[4]

V důsledku změn v demografických a vzdělávacích podmínkách v České republice vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy doporučení v **Bílé knize**, které navrhuje: „Zvyšovat podíl populace dosahující úplného středního vzdělání s maturitou až na 75 % populačního ročníku. Přitom zvyšovat podíl všeobecně vzdělávacích programů včetně široce profilovaných odborných vzdělávacích programů. Podporovat rozšíření nástavbového studia pro absolventy učebních oborů. Prohlubovat diferenciaci vzdělávacích programů gymnázia tak, aby nemělo pouze akademický charakter, ale získalo široký všeobecně vzdělávací charakter a sloužilo různým vzdělávacím potřebám. Podporovat rozvoj větvených a stupňovitých vzdělávacích programů a zavést postupně modulový systém organizace vzdělávacích programů odborného vzdělávání, umožňující snadnější vertikální i horizontální prostupnost a návaznost na další vzdělávání. Vytvořit dvouúrovňovou společnou část maturitní zkoušky podle volby žáka. Součástí školní (profilové) části maturitní zkoušky může být též vypracování a obhajoba závěrečné maturitní práce. Zavést ve spolupráci se sociálními partnery podpůrná opatření zlepšující přechod absolventů do praxe.“ [5]

Činnost vzdělávacího systému je všude ve světě regulována právními normami. Významově širší pojem legalizace se pak nevztahuje jen k existenci psaných legislativních pravidel, ale znamená i možnost soudního rozhodování o problémech spojených se vzděláním.[6] Vzdělání je v mnoha zemích vymezeno v ústavě. **Listina základních práv a svobod**, která je v České republice součástí ústavního pořádku, právo na vzdělání ustanovuje ve svém článku 33, kdy říká, že každý má právo na vzdělávání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon. Občané České republiky mají právo na bezplatné

[4] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon
[5] Rektořík J., 2007, str. 133
[6] Rektořík J., 2007

vzdělávání v základních a středních školách, podle schopností občana a možnosti společnosti také na vysokých školách. Dále mohou být zřizovány jiné školy než státní a vyučovat v nich lze jen za podmínek stanovených zákonem; na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu. Zákon také stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu.

Oblast školství v prostředí České republiky vymezuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, tzv. školský zákon. Ve své úvodní části definuje obecně závazné zásady, na kterých je školství postaveno:

- rovný přístup každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělání bez jakékoliv diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- respektování vzdělávacích potřeb jednotlivce,
- vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání,
- bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů České republiky ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí,
- svobodné šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání,
- zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširšího uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovené zákonem a vzdělávacími programy,
- možnosti každého vzdělávat se po dobou celého života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání. [7]

[7] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon

2.2 Správa středního školství

Školství jako odvětví veřejného sektoru je řízeno a spravováno veřejnou správou v rozsahu, který odpovídá typu školy. Činnost veřejné správy je zaměřena na vytváření předpokladů pro fungování škol podle smyslu školského zákona. Právní předpisy na úseku školství bývají vymezovány jako tzv. školské právo. Rozlišují se předpisy, které upravují soustavu předškolních zařízení, školských zařízení různého typu a právní předpisy týkající se vysokých škol.

Státní správa a samospráva ve školství je upravena především zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2.2.1 Zřizovatelé s správa ve středním školství

Zřizovateli škol a školských zařízení se ze zákona mohou stát tyto subjekty:

- ***Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, a další ministerstva***
- ***kraj,***
- ***církve a náboženské společnosti s oprávněním zřizovat školy,***
- ***ostatní právnické a fyzické osoby.***

Oblast školství na národní úrovni spadá do **kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, které řídí výkon státní správy ve školství a dává podmínky pro realizaci vzdělávání a výchovy. Ministerstvo definuje vzdělávací politiku, strategii vývoje vzdělávání a vzdělávací soustavy a je odpovědné za její koncepci, stav a rozvoj. Dále schvaluje vzdělávací standardy, učební plány a osnovy a tím určuje obsah vzdělávání. Ministerstvo vytváří právní úpravu v oblasti školství a určuje pravidla pro hodnocení žáků. Ministerstvo také určuje základní principy financování škol, vypracovává podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu. Z ústředního rozpočtu jsou hrazeny např. mzdové prostředky, poskytovány dotace, financovány školy a školská zařízení.[8] Stanovuje normativy jako roční objem neinvestičních výdajů, připadající na jedno dítě nebo studenta ve škole nebo školském zařízení.

[8] Krebs V., 2010

Ministerstvo je zřizovatelem školských zařízení pro ústavní výchovu a ochrannou výchovu a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Vede síť všech zřizovatelů škol. O zařazení institucí do sítě rozhoduje Ministerstvo, resp. orgán kraje v přenesené působnosti.

Další ministerstva podílející se na vzdělávání jsou Ministerstvo obrany, které je zřizovatelem středních vojenských škol a školských zařízení jim sloužící. Ministerstvo vnitra je zřizovatelem policejních škol a škol požární ochrany včetně školských zařízení. Ministerstvo spravedlnosti zřizuje školy vězeňské služby a školská zařízení pro osoby ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody a školská zařízení jim sloužící. A v neposlední řadě je to Ministerstvo zahraničních věcí, které zřizuje školy při diplomatické misi nebo při konzulárním úřadu ČR.

Kraje jsou v rámci sekundárního vzdělávání zřizovateli středních škol a středních odborných učilišť. Ředitelé těchto institucí jsou jmenováni krajem se souhlasem Ministerstva školství. Odbor Krajského úřadu je odpovědný za výkon státní správy v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy v kraji. Je řízen vedoucím, kterého jmenuje, ale i odvolává rada kraje se souhlasem Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Kraj v přenesené působnosti na úseku školství vykonává např. tyto činnosti:

- zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy na území svého obvodu,
- zpracovává výroční zprávu o rozvoji sítě vzdělávací soustavy,
- přiděluje finanční prostředky.

Kraj v samostatné působnosti mj.:

- zřizuje a zrušuje střední školy, odborná učiliště, vyšší odborné školy a školské zařízení jim sloužící,
- spravuje školy a školská zařízení, které zřizuje,
- může zřizovat a spravovat školu v přírodě i mimo své územní obvody v dohodě s obcí, kde má být škola v přírodě zřízena.[9]

[9] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon

Církevní školy mohou zřizovat a rušit pouze ty církve a náboženské společnosti, které jsou státem uznané a registrované příslušným orgánem státní správy. Církve a náboženské společnosti v České republice upravuje zákon č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností ve znění pozdějších předpisů.

Soukromé školy jsou zřizovány v různých právních formách podle obchodního zákona. Podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám mohou současně s církevními školami poskytovat rovnocenné vzdělání jako veřejné a státní školy. Soukromé školy získávají od státu prostřednictvím odboru školství krajského úřadu dotace, ve výši 50 - 100%, podle typu školy a výkonu vzdělání. Kromě toho mohou soukromé školy získat mimořádné příplatky. Většina soukromých školy vybírá od svých studentů školně, které dosahuje několik tisíc ročně. [10]

Správu nad výkonem činnosti škol a školských zařízení provádí orgány škol tj. ředitel školy a rada školy. Na národní úrovní plní kontrolní funkci Česká školní inspekce.

Ředitel je statutárním orgánem a je odpovědný za činnosti ve své škole, a také za vytvoření podmínek pro činnost dalších orgánů jako je činnost rady školy, školní inspekce a přijetí následných opatření, které jsou vyžadovány. Předkládá radě návrh rozpočtu a jeho změn, návrh střednědobého výhledu jejího financování a návrh roční účetní závěrky. Dále zodpovídá za zpřístupnění výroční zprávy o činnosti školy a hospodaření školy veřejnost. Tyto zprávy předkládá radě školy. Mezi jeho pravomoci patři i předkládání radě ke schválení návrhy změn zřizovací listiny a po jejich projednání radou je předkládá zřizovateli. Je povinen se účastnit rady školy, pokud je radou přizván a má poradní hlas. Zajišťuje, aby zákonní zástupci nezletilého studenta a zletilí studenti byli informováni o průběhu vzdělávání ve školském zařízení.

Ředitel má rozhodovací pravomoc v taxativně daných případech rozhodování jako jsou např.:

- přijetí ke studiu na středních školách,
- přerušení studia,
- vyloučení ze studia,

[10] Peková J., 2008

- žádost žáka o opakování ročníku po skončení povinné školní docházky.

Dalším orgánem je **rada školy.** Tu zřizuje zřizovatel školy, který o tom vydává zřizovací listinu. Dbá na zachovávání účelu, pro který byla školská právnická osoba zřízena, a na řádné hospodaření s jejím majetkem, včetně finančních prostředků. Mezi základní pravomoci rady patří např. že schvaluje:

- výroční zprávu školy,
- návrh rozpočtu školy,
- zprávu o hospodaření školy,
- vyjadřuje se ke studijním a učebním oborům, které škola připravuje.

Rada školy také plní funkci kontroly školy a je složena z volených nebo jmenovaných členů z řad zákonných zástupců studentů. Rada má nejméně 3 a nejvýše 15 členů, které stanoví zřizovatel ve zřizovací listině. Členem rady může být jen fyzická osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům, nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin a není v pracovněprávním ani jiném obdobném vztahu ke školské právnické osobě. Funkční období je 5 let a členství může zaniknout:

- uplynutím funkčního období,
- odstoupením,
- pozbytím předpokladů pro členství,
- odvoláním nebo úmrtím.

Členové rady volí ze svého středu předsedu, který svolává a řídí jednání rady. Rada zasedá nejméně dvakrát ročně. Pokud předseda rady nesvolá zasedání rady po dobu 1 roku, může zasedání svolat i jiný člen. Na žádost ředitele je předseda rady povinen svolat mimořádné zasedání rady. Členům rady může být za výkon funkce poskytnuta odměna ze zlepšeného výsledku hospodaření školské právnické osoby, výši odměny stanoví zřizovatel.[11]

Česká školní inspekce je orgánem státní správy, rozpočtovou organizací, která je přímo řízena Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy. Mezi základní úkoly inspekce patří hodnocení výsledků vzdělávání, jeho průběh a efektivnost využívání finančních prostředků ze státního rozpočtu. Dále vykonává státní kontrolu dodržování legislativních nařízení

[11] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon

a závazných právních předpisů. Činnost inspekce je realizována školními inspektory. Pokud školní inspektor zjistí, že nebyly odstraněny nedostatky zjištěné kontrolou nebo nebyly vytvořeny podmínky pro výkon inspekční činnosti, může udělit pokutu, a to i opakovaně. Výsledky a hodnocení inspektorů jsou zaznamenávány formou inspekčních zpráv.[12]

Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku. Je to veřejný záznam. který sestává z rejstříku škol a školských zařízení a z rejstříku školských právnických osob.

Rejstřík škol a školských zařízení obsahuje základní údaje o škole o zřizovateli a o osobách, které jsou statutárním orgánem. Jsou zde uvedeny i povolené počty dětí, žáků, studentů, tříd, lůžek atd. Žádost o zápis do rejstříku škol a školských zařízení se podává u krajského úřadu příslušného podle sídla právnické osoby. Navrhovatelem je právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení. V případě ŠPO nebo příspěvkové organizace také její zřizovatel. Pokud právnická osoba, která bude vykonávat činnost školy ještě nevznikla, navrhovatelem je zřizovatel, zakladatel nebo jiná osoba, která je oprávněna jednat za právnickou osobu do jejího vzniku. Zápis škol a školských zařízení, která zřizují ministerstva jsou zapsány do Rejstříků škol a školských zařízení na základě oznámení těchto zřizovatelů. Školský rejstřík vede krajský úřad a MŠMT. Krajský úřad předává ministerstvu údaje k evidenci a ke zveřejnění.

Rejstřík školských právnických osob vede ministerstvo. Údaje zapsané v tomto rejstříku jsou účinné dnem zveřejnění. Rejstřík školských právnických osob obsahuje základní údaje o zřizovateli, řediteli, radě, předmětu povolené doplňkové činnosti, době, na kterou je školská právnická osoba zřízena, ale i údaje o vstupu do likvidace, prohlášení o konkursu a další údaje stanovené zákonem. Žádost o zápis do rejstříku školských právnických osob se podává zároveň se žádostí o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení.[13]

2.2.2 Právní forma existence středních škol

[12] Krebs V., 2010
[13] Fachinelli H., 2006

Právní postavení školy v současné době souvisí se školským zákonem, podle kterého se školy a školská zařízení zřizují v těchto právních formách:

- školská právnická osoba,
- právnická osoba podle zvláštních předpisů, např. podle obchodního zákoníku,
- příspěvková organizace,
- organizační složka státu,
- součást úřadu.

ÚSC **kraje** zřizují školy jako právnické osoby nebo příspěvkové organizace. Registrované **církve a náboženské společnosti**, kterým bylo uděleno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, a ostatní **právnické nebo fyzické osoby** zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních předpisů např. obchodního zákoníku nebo zákona o obecně prospěšných společnostech. Posledními zřizovateli středních škol jsou **ministerstva,** která zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace (MŠMT) nebo jako organizační složky státu (Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti nebo Ministerstvo zahraničních věcí, které zřizuje školy a školská zařízení jako součást úřadu).[14]

S ohledem na téma Diplomové práce, která je zaměřena na sekundární školství, a zřizovatelem vybrané školy je ÚSC kraj, budou v následujícím textu popsány právní formy, které jsou typické pro tohoto zřizovatele.

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků zřizuje kraj podle zákona č. 250/2000Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Organizace jsou zpravidla neziskové a jejich rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Znamená to, že příspěvková organizace je právnickou osobou. Vznik a zrušení příspěvkové organizace, či změna ve zřizovatelské listině se zveřejňuje v Ústředním věstníku. Příspěvková organizace se také zapisuje do obchodního rejstříku. Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele,

[14] Fachinelli H., 2006

- název sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo, název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena, zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojené s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům apod.,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců, (tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně),
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Příspěvková organizace nabývá majetek pro svého zřizovatele, pokud nestanoví zákon jinak. Zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba nutný jeho písemný souhlas. Do svého vlastnictví může příspěvková organizace nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to:

- bezúplatným převodem od svého zřizovatele,
- darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
- děděním (bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele je příspěvková organizace povinna dědictví odmítnout) nebo
- jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Pokud je majetek příspěvkové organizace pro ni nepotřebný, nejprve ho nabídne bezúplatně svému zřizovateli. Nepřijme-li zřizovatel písemnou nabídku, může organizace majetek převést po písemném souhlasu do vlastnictví jiné osoby za podmínek, které stanoví zřizovatel.

Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeném zřizovatelem v rozhodnutí, jímž přechází majetek, práva, závazky na nové nebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení majetek, práva a závazky na zřizovatele. Ke sloučení nebo splynutí příspěvkové organizace může dojít pouze u organizacích téhož zřizovatele.[15]

Školská právnická osoba je (dále jen ŠPO) je právnickou osobou zřízenou zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, jejíž hlavní činností je poskytování vzdělání podle vzdělávacích programů. Zřizovatelem ŠPO v rámci sekundárního vzdělávání může být ministerstvo, kraj nebo jiná právnická či fyzická osoba. ŠPO může zřídit společně i více zřizovatelů uvedených v zákoně.

Zřízení a vznik školské právnické osoby

ŠPO je zřízena zřizovací listinou nebo zřizovací smlouvou, pokud je školská právnická osoba zřizována více zřizovateli. Zřizovatelská smlouva musí obsahovat:

- název, sídlo a identifikační číslo zřizovatele, je-li právnickou osobou, nebo jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu zřizovatele, je-li fyzickou osobou,
- označení statutárního orgánu a způsob, jakým vystupuje jménem školské právnické osoby,
- druhy a typy škol a školských zařízení, jejichž činnost ŠPO vykonává,
- předmět, podmínky a rozsah doplňkové činnosti v případě ŠPO zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, je-li doplňková činnost povolena,
- vymezení způsobu majetkového zajištění činnosti,
- počet členů rady,
- v případě více zřizovatelů způsob výkonu práv a povinností zřizovatele,
- vymezení doby, na kterou je ŠPO zřízena.

Školská právnická osoba vzniká dnem zápisu do rejstříků za podmínek stanovených školským zákonem.

[15] Zákon č.250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zrušení a zánik školské právnické osoby

ŠPO zaniká dnem výmazu z rejstříku. Zániku předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace. ŠPO se zrušuje:

- dnem uvedeným v rozhodnutí o zrušení ŠPO, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí bylo přijato,
- dnem uvedeným v rozhodnutí nebo smlouvě o sloučení, splynutí nebo rozdělení,
- uplynutím doby, na kterou byla zřízena,
- dnem účinnosti rozhodnutí, kterým došlo k výmazu z rejstříku,
- zamítnutím návrhu na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku, zrušením konkursu po splnění rozvrhového usnesení nebo zrušení konkursu z důvodu, že majetek nepostačuje k úhradě nákladů konkursu,
- dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení školské právnické osoby, jinak dnem, kdy toto rozhodnutí nabylo právní moci. [16]

2.3 Financování středního školství

Hlavní část školství v České republice je financována z některého druhu veřejného rozpočtu krajského, municipálního nebo ze státního rozpočtu, protože školní vzdělání je pokládáno převážně za veřejný statek. Stát má zájem nejen na produkci příslušných statků, ale také na jejich spotřebě. Odpovídající spotřeba veřejného statku má pozitivní vliv na kvalitu lidské populace. Na kvalitu vzdělání mají bezesporu vliv finanční prostředky, které má daná organizace k dispozici. Vyměřit užitek získaný spotřebou daného veřejného statku je však velmi obtížné. U nás, jako ve většině zemí stát garantuje každému občanovi bezplatné především základní, ale ve většině případů i středoškolské vzdělání. [17]

Školy získávají finanční prostředky v závislosti na zřizovateli, jimiž jsou:

- ***stát,***

[16] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon, § 125, § 126.
[17] Peková J., 2008

- ***kraj,***
- ***církve a náboženské společnosti,***
- ***soukromé fyzické a právnické osoby.***

Další prostředky mohou školy a školská zařízení získat:

- ***ze své vlastní a doplňkové činnosti,***
- ***z plaeb za vzdělávání a školské služby,***
- ***z příjmů z majetku ve svém vlastnictví,***
- ***z ostatních zdrojů: dary, dotace z program EU, plnění pojišťoven atd.***

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy poskytuje ze státního rozpočtu prostředky na tzv. přímé neinvestiční výdaje formou normativů. Výdaje na provozní činnost jsou financovány z rozpočtu zřizovatele a dalších zdrojů.

Pokud jde o financování škol a školských zařízení, jejichž zřizovateli jsou **kraje,** tak zde není přímé propojení mezi státním rozpočtem a školy. Prostředky za státního rozpočtu směřují na základě republikových normativů v podobě dotace a tato dotace přichází na zvláštní účet kraje. Z republikových normativů jsou dále na základě rozhodnutí zastupitelstva vytvářeny krajské normativy, které finanční prostředky dále přerozdělují. Podrobnější problematika normativů bude popsána v dalším textu.

Financování **církevních škol** upravuje školský zákon. Podle tohoto zákona je činnost církevních škol a školských zařízení financována ve stejném rozsahu jako činnost škol zřizovaných MŠMT s výjimkou výdajů na pořízení či zhodnocení dlouhodobého majetku, pokud jím nejsou učební pomůcky. Církevní školy a školská zařízení jsou financovány přímo MŠMT podle stejných normativů jako školy soukromé, poskytovaná dotace tedy nezahrnuje prostředky k péči o majetek, který je ve vlastnictví zřizovatele. Oproti školám soukromým dostávají některé církevní školy a školská zařízení zvýšenou část normativů určenou na provozní výdaje. MŠMT tyto prostředky rozepisuje přímo na jednotlivé školy a čtvrtletně je převádí ze svého účtu školám bez zprostředkování kraji. Církevní školy také mohou vybírat školné, zpravidla jej ale nevybírají. Kontrolu hospodaření s poskytnutými prostředky ze státního rozpočtu provádí taktéž MŠMT.

Financování **soukromých škol** upravuje mimo školského zákona i samotný zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením. Soukromé školy a školská zařízení dostávají dotaci ze státního rozpočtu prostřednictvím krajů. Dotace je určena na financování neinvestičních výdajů souvisejících s výchovou a vzdělávání a na financování běžných provozních neinvestičních výdajů. Tyto prostředky jsou přidělovány na základě smlouvy, uzavřené s krajským úřadem na příslušný školní rok. Smlouva stanovuje vzdělávací činnosti, na něž bude dotace poskytována, jejich rozsah, počet žáků a procento z normativů. Jsou také stanoveny normativy pro soukromé školy podle jednotlivých oborů a forem vzdělávání, délky provozu a velikosti školy. Ty každoročně stanoví MŠMT na základě zákona o poskytování dotací soukromým školám. Dále jsou stanoveny příplatky na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Investiční výdaje soukromé školy hradí zřizovatel.

Pokud škola splňuje základní podmínky, a to zařazení v rejstříku škol a školských zařízení a další administrativní náležitosti smlouvy, vyúčtování předchozí dotace, poskytnutí výročních zpráv o činnosti a o hospodaření školy, dostává škola dotaci v základní výši. Pokud splňuje další řadu podmínek, může krajskému úřadu předložit žádost o uzavření smlouvy na dotaci zvýšenou. Podmínky na zvýšenou dotaci jsou: škola pobírala základní dotaci alespoň jeden rok, poslední hodnocení školy Českou školní inspekcí je průměrné nebo lepší, škola je obecně prospěšnou společností nebo školskou právnickou osobou nebo v případě jiné právní formy se zaváže vynakládat celý svůj zisk na vzdělávání a běžný provoz. [18]

Princip financování lze charakterizovat i jako kombinace výkonového a programového financování.

Výkonové financování je financování normativní a odvíjí se od toho, že prostředky ze státního rozpočtu jsou poskytovány na skutečné výkony školy nebo školských zařízení. Skutečným výkonem je myšlen počet žáků a studentů tak, jak jsou v jednotlivých oborech a formách vzdělání. Může to být ale i počet lůžek, počet stravovaných atd. Tyto prostředky jsou limitovány a horní hranice je dána povoleným počtem žáků a studentů.

[18] http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/soukromeacirkevniskoly/29892.aspx - Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje k 16.2.2011

Programové financování řeší takové aspekty vzdělávání a školských služeb, které není účelné promítnout do normativů. Rozvojové programy se vyhlašují na každý rok a některé programy se mohou v různých letech opakovat. Programy zakomponované do několika let zohledňují specifika jednotlivých krajů. Příkladem opakujícího programu může být Podpora řešení specifických problémů regionálního školství v krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení a s tím spojené rozdílné hustoty škol a školských zařízení v krajích. Tímto programem se řeší rozpočtová situace škol, které se jednotkovou nákladovostí vymykají z normativů. Dalšími programem jsou např. Program Generálka státních maturit, kdy cílem programu bylo finančně odměnit pedagogické pracovníky, kteří se na této generálce podíleli a nebo Program na ověřování pilotních projektů na gymnáziích.[19]

2.3.1 Finanční normativy

„ Finanční normativ je částka vyjádřena v Kč, která udává průměrný příspěvek státu (dotační minimum) na pokrytí nákladů spojených s příslušnou činností (vzdělávání, ubytování, stravování aj.) na jednoho žáka na určitém typu školy na jeden rok. Finanční normativy představují významný ekonomický regulátor hlavních činností v regionálním školství.

Soubor normativů zahrnuje normativy:

- ***neinvestičních výdajů,***
- ***mzdové normativy a***
- ***normativy příjmů.“***[20]

Při rozlišování rozpočtů podle místa (vládní úrovně) jeho tvorby se rozlišují normativy republikové (státní) a místní (krajské). Z prostředků získaných na základě příslušných normativů se zabezpečuje:

- ***odměňování pedagogických pracovníků,***
- ***výdaje na učební pomůcky,***
- ***další výdaje.***

[19] zdroj: přednáška Ekonomika vzdělávání
[20] Peková J., 2008, str. 328

Republikové normativy vyjadřují průměrný příspěvek státu na pokrytí nákladů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok a zveřejňuje je ve Věstníku. Ministerstvo stanovuje výši výdajů podle §160 odst. 1 písmena c) a d). Ministerstvo rozepisuje finanční prostředky na základě republikových normativů a poskytuje je krajským úřadům formou dotace. Finanční prostředky jsou vyčleněné ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení. Krajský úřad s vědomím zastupitelstva stanovuje krajské normativy.

Republikové normativy pro rok 2011

	NIV celkem Kč/žáka	MP vč.pedagogů odvodů Kč/žáka	MP vč.nepedagogů odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	z toho orientačně		Limit PZ Z./1000ž.
					ONIV náhrady Kč/žáka	ONIV přímé Kč/žáka	
3 - 5 let	36 136	26 567	9 270	299	113	186	129
6 - 14 let	46 110	37 356	8 114	640	143	497	131
15 - 18 let *)	53 538	42 059	10 747	732	166	566	146
19 - 21 let	45 919	33 084	12 354	481	143	338	129
3 - 18 let v KZÚV	221 809	146 510	73 643	1 656	693	963	701

*) Republikový normativ pro věkovou kategorii 15 – 18 let je v roce 2011 vztažen i na počet žáků 1. a 2. ročníku denní formy nástavbového studia ve středních školách.
Zdroj: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy, vlastní zpracování

MP mzdové prostředky

ONIV ostatní neinvestiční výdaje

NIV neinvestiční výdaje

PZ limit počtu zaměstnanců

KZÚV krajská zařízení ústavní ochranné výchovy

Krajské normativy krajský úřad stanoví jako výši výdajů připadajících na jednotku výkon na kalendářní rok za podmínek stanovených prováděcím předpisem. Krajské normativy musí kraj zveřejnit. Jednotkou výkonu je jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená zvláštním právním předpisem. Součástí krajských normativů jsou příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí,

žáků a studentů.[21] „Při tvorbě normativů vychází kraj zejména z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, rámcových vzdělávacích programů nebo akreditovaných vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání. Dále z rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciální pedagogické nebo přímé pedagogicko-psychologické činnosti. Ale také naplněností třídy, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních.“[22]

Krajský úřad stanoví každé škole a školskému zařízení tyto závazné ukazatele:

- ***limit počtu zaměstnanců,***
- ***neinvestiční výdaje celkem,***
- ***prostředky na platy,***
- ***ostatní osobní náklady***

Limit počtu zaměstnanců se stanoví s přihlédnutím k ukazatelům průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na jednoho pedagogického a nepedagogického pracovníka. Takto stanovený limit zaměstnanců může být po dohodě s přihlédnutím k potřebě organizace upraven, a to bez nároku na finanční dokrytí zvýšeného limitu počtu zaměstnanců. Tyto ukazatele jsou nepřekročitelné. Při nedočerpání prostředků na platy musí zůstat nedočerpán i příslušný podíl zákonných odvodů a přídělů do Fondu kulturních a sociálních potřeb. Nevyčerpané prostředky jsou po uplynutí kalendářního roku převedeny zpět do rozpočtu kraje. Organizace je povinna v rámci daných podmínek zabezpečit rovnoměrné čerpání prostředků na platy, a pokud nehodlá vyčerpat přidělený objem finančních prostředků na platy, je povinna informovat krajský úřad, aby mohl zajistit jejich případnou další alokaci. Krajský úřad poskytne finanční prostředky na účty jednotlivých škol a školských zařízení čtvrtletně, a to v souladu s podmínkami stanovenými rozhodnutím MŠMT. Odlišný způsob přidělení dotace lze uskutečnit pouze se souhlasem MŠMT.

Organizace jsou povinny informovat krajský úřad o veškerých změnách, které mají vliv na tvorbu a čerpání rozpočtu přímých nákladů v daném kalendářním roce. Ředitelé škol nesou plnou odpovědnost za správnost údajů uváděných ve statistických výkonových výkazech

[21] http://app.edu.cz/portal/page?_pageid=33,273798&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref33_288170_33_273798_273798.instance_id=147155 – info.edu.cz – Portál o školství a vzdělávání, k 20.11.2010
[22] Peková J., 2008, str. 328

a výkazech o pracovních a mzdových prostředcích včetně rozlišování prostředků státního rozpočtu a cizích zdrojů.[23]

2.3.2 Hospodaření příspěvkových organizací a školských právnických osob

Hospodaření škol se odvíjí od právní formy existence škol. S ohledem na zadané téma práce se budu dále zabývat jen těmi právními formami organizací, které ze zákona zřizuje kraj.

Střední školy hospodařící jako **příspěvkové organizace** se musí řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky. Mezi hlavní příjmy každé školy patří dotace, kterou poskytuje ze svého rozpočtu MŠMT prostřednictvím příslušného odboru školství krajského úřadu. Příspěvková organizace odepisuje investiční hmotný majetek a vytváří si tak zdroj finančních prostředků na nákup či realizaci investic, pokud příslušné prostředky neposkytuje ze svého rozpočtu MŠMT. Pokud škola hospodaří s přebytkem, může si příslušnou částku ponechat pro svoji činnost do dalšího období, aniž by se o ni krátily přidělené prostředky pro další rok.

Mezi hlavní **výdajové položky** na provoz školy patří náklady na:

- ***mzdy, zdravotní a sociální pojištění a příděl do FKSP,***
- ***materiál a energie,***
- ***daně a poplatky,***
- ***služby, cestovné a ostatní náklady.***

Mezi hlavní **příjmové položky** školy patří:

- ***dotace od krajského úřadu,***
- ***úroky z vlastních finančních prostředků,***
- ***prodej materiálu a majetku,***
- ***ostatní výnosy.***

[23] http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_174.html - Krajská metodika tvorby normativů k 12.2.2011

Všechny školy a školská zařízení jsou dnes samostatnými právními subjekty. Školy mohou vykonávat hospodářskou činnost, pokud není vykonávána na úkor jejich vlastního poslání. Z příjmů ze své hospodářské činnosti mohou dotovat příslušné fondy.

Rozhodující část výdajů ve školství představují neinvestiční výdaje. Jejich výše je ovlivněna zejména počtem studentů a počtem tříd. Jedny z nejvýznamnějších neinvestičních výdajů na každé škole jsou výdaje na mzdy a materiální výdaje. Podíl mzdových výdajů na celkových neinvestičních výdajích je cca 60 – 65%. Mzdové výdaje závisí především na mzdových předpisech ve školství, ale i organizačních pokynech MŠMT, a to velikosti tříd, dělení tříd na menší skupiny např. při výuce jazyků. Materiální náklady obsahují souhrn všech finančních prostředků potřebných zejména na provoz škol, energii, údržbu a další dodavatelské náklady včetně modernizace školy a zařízení potřebných k výuce. Pro posuzování výkonu jednotlivých škol je hlavní počet vyučovaných studentů. Ve školství je velmi obtížné posuzovat kvalitu výkonů. [24]

Příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností, pro kterou byla zřízena, ale také především s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále může zřizovat fondy:

- ***rezervní fond,***
- ***investiční fond,***
- ***fond odměn,***
- ***fond kulturních a sociálních potřeb***.

Rezervní fond slouží pro uplatnění hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Lepší výsledek organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Zdrojem rezervního fondu mohou být také peněžní dary. Rezervní fond používá příspěvková organizace k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených organizaci za porušení rozpočtové kázně nebo k úhradě své ztráty za předchozí léta.

[24] Peková J., 2008

Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část rezervního fondu sloužila k posílení svého investičního fondu.

Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Mezi hlavní příjmy investičního fondu patří odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle pokynů zřizovatele a schvalovaného odpisového plánu, investiční příspěvky ze státních fondů, investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí. Dále jsou to dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určeny nebo použity k investičním účelům, a převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem. Investiční fond je příspěvkovou organizací použit především k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků, k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil, ale i k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost. Takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace. Ke krytí investičních potřeb lze se souhlasem zřizovatele použít také investiční úvěry nebo půjčky.

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace, a to do výše jeho 20 % nejvýše však do výše 20 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tvorbu fondu odměn provede příspěvková organizace na základě schválení výše zlepšeného hospodářského výsledku zřizovatelem po skončení kalendářního roku. Z fondu odměn se hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu (Nařízení vlády č.48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů).

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přídělem na stranu nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní financování za vykonanou práci. Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování ze skutečného základního přídělu se provede v rámci účetní závěrky. Tento fond je tvořen k zabezpečování

kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru v příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť, interních vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvém odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám. Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanovuje Ministerstvo financí České republiky vyhláškou.[25]

Pokud příspěvková organizace vytváří ze své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti. Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Hospodaření **školské právnické osoby** (dále jen ŠPO) v hlavní činnosti se řídí jejím rozpočtem. Rozpočet může zahrnovat pouze příjmy z hlavní činnosti, které mohou být použity pouze na tuto hlavní činnost. Zlepšený výsledek hospodaření používá ŠPO k úhradě ztráty z hlavní činnosti z minulých let a dále pouze k podpoře a zkvalitňování hlavní činnosti. Škola však může vykonávat i doplňkovou činnost, navazující na její hlavní činnost, nebo činnosti sloužící k účelnějšímu využití odbornosti jejích zaměstnanců a majetku. Doplňková činnost nesmí být provozována takovým způsobem, který by omezoval hlavní činnost nebo ohrožoval její kvalitu, rozsah a dostupnost. Doplňková činnost nesmí být financována z finančních prostředků státního rozpočtu s výjimkou prostředků, které nelze předem oddělit od výdajů na hlavní činnost a které je ŠPO povinná vrátit do svého rozpočtu během příslušného čtvrtletí, nejpozději však do konce příslušného rozpočtového roku. Prostředky získané doplňkovou činností lze v průběhu příslušného kalendářního roku použít jen k úhradě výdajů doplňkové činnosti.[26]

Školská právnická osoba:

- předkládá vyúčtování prostředků získaných ze státního rozpočtu,
- provádí odpisy majetku podle právního předpisu,
- zpracovává každoročně rozbor svého hospodaření za podmínek stanovených zákonem,

[25] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
[26] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon, § 133, § 134, § 135.

- tvoří výsledek hospodaření sloučením výsledku hospodaření z hlavní činnosti a zisku z doplňkové činnosti po zdanění,
- ze zlepšeného výsledku hospodaření tvoří peněžní fondy. Zlepšený výsledek hospodaření je tvořen tehdy, jestliže skutečné příjmy hospodaření hlavní a doplňkové činnosti jsou větší než její provozní náklady.

ŠPO nesmí:

- zřizovat ŠPO, obecně prospěšné společnosti a nadace,
- zakládat právnické osoby podle obchodního zákoníku a účastnit se na podnikání těchto osob,
- zajišťovat závazky jiných osob,
- poskytovat dary, s výjimkou darů poskytovaných z fondu kulturních a sociálních potřeb nebo jiného peněžního fondu zřízeného pro sociální účely,
- přijímat a poskytovat půjčky bez předchozího souhlasu zřizovatele s výjimkou poskytování půjček z fondu kulturních a sociálních potřeb a sjednávat úvěry,
- uzavírat smlouvy o koupi najaté věci bez předchozího souhlasu zřizovatele,
- nakupovat nebo bez předchozího souhlasu zřizovatele přijímat jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným osobám akcie či jiné cenné papíry.

Školská právnická osoba vykonávající činnost v sekundárním vzdělávání zřízená ministerstvem nebo krajem může vytvářet tyto **peněžní fondy:**

- ***rezervní fond –*** slouží k úhradě ztráty z hlavní činnosti z minulých let a ke zkvalitnění hlavní činnosti,
- ***investiční fond –*** slouží především k financování investičních potřeb školské právnické osoby. Investiční fond je tvořen také odpisy z majetku podle zvláštního právního předpisu,
- ***fond kulturních a sociálních potřeb –*** je určen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců v pracovním poměru a jejich rodinných příslušníků. Školské právnické osoby zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí mohou sdružovat prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb, a to na základě smlouvy o sdružení. [27]

[27] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon, § 137, § 138.

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLY LUHAČOVICE

3.1 Charakteristika Střední odborné školy Luhačovice

Škola byla založena v roce 1967 a v současné době funguje jako příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je od roku 2000 Zlínský kraj. Střední odborná škola Luhačovice (dále jen SOŠ) má své hlavní sídlo na adrese Masarykova 101, Luhačovice. SOŠ byla zařazena do sítě škol a školských zařízení dne 1.9. 1996 a k poslední aktualizaci došlo k 17.6. 2009.

Dne 12.9. 2005 byla zřízena školská rada podle § 167, odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. „Školská rada je orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy.“[28] Členové školské rady SOŠ jsou tedy zástupci rodičů a žáků, zletilí žáci, zástupci školy (pedagogové), ale také zástupci zřizovatele jako např. starosta města Luhačovice, ředitel Zálesí a.s, a další podnikatelé působící v daném regionu. Setkání členů rady probíhá dvakrát ročně, kde projednávají s vedením školy a následně schvalují výroční zprávu školy, návrh rozpočtu školy, zprávu o hospodaření a další koncepce školy. Vyjadřují se také k úpravě vzdělávacích programů. Rada školy plní kontrolní funkci.

Ke škole jsou přidružena další odloučená pracoviště, která se nacházejí na různých místech v Luhačovicích. Patří sem Domov mládeže, jehož ubytovací kapacita je 68 lůžek. Ve stejné budově se nachází i školní jídelna, která má kapacitu 450 strávníků. Dalšími zařízeními jsou prostory pro výkon odborné praxe žáků. Škola realizuje výuku v moderně vybavených učebnách, speciálně vybavené jazykové učebně, v několika multimediálních učebnách a třech počítačových učebnách. Byly vybudovány dílny uměleckých řemesel, kde probíhá velká část praxe kovářů, keramiků a oborů zaměřených na zpracování dřeva. Škola má vlastní internetovou kavárnu s prodejnou studentských výrobků, pracoviště pro odborný výcvik kuchařů a číšníků, moderní domov mládeže se školní jídelnou a dalším zázemím pro volnočasové aktivity. Dále se ve škole nachází odborná i žákovská knihovna

[28] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon, § 167

a galerie. K výuce tělesné výchovy škola pronajímá prostory sportovního areálu Radostova, jehož zřizovatelem a provozovatelem je Město Luhačovice.[29]

Výuka ve škole dnes probíhá v 10 studijních oborech, do nichž nastoupilo asi 420 žáků v 15 třídách. Oborová nabídka školy koresponduje s potřebami a specifikou náborových oblastí na současném trhu práce. V současné době škola připravuje vzdělané odborníky v oborech uměleckých řemesel, informačních systémů v knihovnách a veřejné správě, dále je zde vyučován obor Management umění a reklamy. SOŠ v tomhle studijním oboru úzce spolupracuje s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s fakultou multimediálních komunikací. Dále zde žáci studují v gastronomických oborech. Pro všechny své obory škola zajišťuje teoretické i praktické vyučování.

Jak je z následující tabulky patrné, ve škole ve sledovaném období studuje méně žáků, než je její kapacita tj. 550. Nižší počet studentů však nemusí znamenat nezájem o studované obory, ale může být způsoben nepříznivým demografickým vývojem. Dnešní žáci spadají do skupiny obyvatelstva narozených v 90. letech, kdy se porodnost obecně pohybovala na nižší úrovni tj. asi 10,4 % než například v 70. letech, kdy byla škola založena. Tehdejší porodnost dosahovala v průměru 17,6 %. Nižší počet žáků než je kapacita školy může být ale i přínosem především v tom, se zvýší individuální přístup pedagogů k žákům.

V období 2006 – 2010 také dochází ke změnám studijních oborů, kdy například žáci posledních ročníků studovali stávající obor, ale nové ročníky nastoupily do nově otevřeného studijního oboru. Rozdílnosti oborů lze považovat za nepatrné. Jelikož tabulka neukazuje počty žáků po jednotlivých třídách, ale podle studovaných oborů, tak jsem pro lepší přehlednost zahrnula studenty do jednoho součtu.

[29] www.sosluhacovice.cz – internetové stránky SOŠ Luhačovice, k 20.2. 2011

Tab. 3.1. Přehled studovaných oborů a počty žáků

Maturitní obory	Školní rok - počet studentů			
	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Knihovnické a informační systémy a služby Informační služby v knihovnách a veřejném sektoru	116	117	117	107
Management a podnikání a umění v reklamě Management umění a reklamy	117	120	119	120
Uměleckořemeslné zpracování kovů	24	117	115	33
Uměleckořemeslné zpracování dřeva	43			43
Uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky	41			27
Stavba strunných hudebních nástrojů	2			6
Učební obory				
Kuchař - číšník	0	68	66	25
Kuchař - kuchařka	58			31
Číšník - servírka	36			15
Celkový počet žáků	**437**	**422**	**417**	**407**

Zdroj: Výroční zprávy SOŠ Luhačovice, vlastní zpracování

Základními cíli a posláním školy je vychovávat a vzdělávat všestranně rozvinutého a kulturně vyspělého člověka. K naplnění tohoto poslání je třeba především směřovat výchovu k občanským a demokratickým hodnotám a lidské solidárnosti. K tomu je zapotřebí úzká spolupráce s rodiči, odborníky prevence, sociálními pracovníky a dalšími subjekty. Důležitým cílem školy je zajistit vysokou odbornou a pedagogickou úroveň výuky a vzájemnou propojenost všech stránek výchovné a vzdělávací praxe. Mravním, pedagogickým a odborným chováním pedagogů ovlivňovat osobnost žáků. Je zapotřebí také zvýraznit aktivní úlohu žáka, jeho samostatnost a tvořivé myšlení, zlepšovat kulturu školy a vztah všech ke škole. Škola si také dává za cíl provést v dvouletém cyklu vnitřního hodnocení prostřednictvím daných prostředků, modernizovat technické vybavení školy což spočívá v potřebě vybavit potřebná pracoviště grafickým softwarem, zakoupit další multimediální techniku aj. Umožnit volný přístup k internetu žákům, všem učitelům a vytvářet podmínky pro využití moderní techniky a e-learningového vyučování.

Mezi doplňkovou činnost školy patří účelně využívat pro výuku i mimoškolní činnost prostorů Domova mládeže, kde je přednáškový sál a sál pro volnočasové aktivity. Je zde snaha spolupracovat se sociálními partnery školy, zvláště při náboru na problematické obory gastronomie, při zajišťování odborného výcviku odborné praxe žáků a při vzdělávání dospělých a veřejnosti. Na ně je zaměřena především výuka cizích jazyků, kterou vyučují pedagogové SOŠ. Škola se snaží také spolupracovat s oborově příbuznými školami, zvláště

SUPŠ sklářskou ve Valašském Meziříčí, Obchodní akademií ve Zlíně nebo Univerzitou T. Bati ve Zlíně. Také rozvíjí zahraniční kontakty prostřednictvím stávajících i nových projektů LEONARDO s institucemi v St. Polenu (Rakousko) a Střední školou v Zagorje (Slovinsko) aj. Realizuje projekty financované z prostředků programů EU. Občanská sdružení, která jsou při SOŠ zřízena pokračují v projektech Divadelní Luhačovice a Literární Luhačovice zaměřených na rozvoj kulturního a společenského života kraje a města Luhačovice, a to v úzké spolupráci s krajskými a městskými orgány.[30]

Ve škole působí i tři mimoškolní občanská sdružení, kterými jsou Klub rodičů a přátel školy. Ten byl založen v roce 1999. Dále jde o Literární Luhačovice, což je pravidelné každoroční setkávání příznivců literatury s českými spisovateli. Třetím občanským sdružením jsou Divadelní Luhačovice. Organizace byla založena v roce 2006 a stala se tak hlavním pořadatelem přehlídky divadelních představení.

V průběhu času se však škola měnila a rozvíjela. V roce 1967 vznikla rozhodnutím Ministerstva kultury Učňovská škola knihkupecká, která měla v prvopočátcích fungování pouze 5 knihkupeckých tříd. Výuku zajišťovalo pouze 10 pedagogů. Od roku 1973 se luhačovická pobočka školy osamostatnila a vzniklo SOU knihkupecké Luhačovice, které v této podobě existovalo 17 let. K velkému rozvoji školy dochází po roce 1990, kdy postupně vznikají nové studijní obory jako je Management obchodu a nové obory uměleckých řemesel, které studují žáci z celé České republiky. V roce 1994 byla zřízena Integrovaná střední škola Luhačovice, která byla v roce 1995 delimitována pod rezort školství. Později se změnil název na Střední odbornou školu a Střední odborné učiliště Luhačovice a od roku 2005 nese škola název Střední odborná škola Luhačovice.

V průběhu času se však neměnil pouze název a zřizovatelé školy, ale také studijní a učební obory, které zde byly a jsou i v současnosti vyučovány. Důležité změny studijních oborů proběhly po roce 2000. Příspěvková organizace vyučuje žáky ve studijních oborech, které jsou žádány na současném trhu práce. V roce 2003 byl do programu školy zaveden obor Knihovnické a informační systémy a služby, který nahradil obor Knihkupectví. Nový obor je mimo soukromou sféru vyučován na moravských regionálních školách pouze v Luhačovicích a v Brně. Ve spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně vznikl 1.9.2005

[30] Plán prací SOŠ Luhačovice pro šk. rok 2008/2009

atraktivní obor Management a podnikání v umění a reklamě, a to jako jediný na nekomerční škole v ČR. Zájem žáků o obor je dosud velký, absolventi mají možnost pokračovat ve studiu na blízké Univerzitě T. Bati ve Zlíně.

3.2 Analýza hospodaření za rok 2006

Při vytváření analýz hospodaření Střední odborné školy Luhačovice (dále jen SOŠ) budou vycházet ze Zpráv o hospodaření příspěvkové organizace, Výročních zpráv a dalších dokumentů, poskytnutých školou za jednotlivá sledovaná období pěti let 2006 – 2010.

SOŠ Luhačovice je zřízena jako příspěvková organizace a byla zařazena do sítě škol a školských zařízení s poslední změnou ve sledovaném období ke dni 1. 9. 2006. Ve školním roce 2006/2007 byli žáci ve škole vyučováni v následujících oborech.

Střední odborná škola

- Management obchodu,
- Knihkupectví,
- Knihovnické a informační systémy a služby,
- Management a podnikání v umění a reklamě,
- uměleckořemeslné zpracování dřeva, uměleckořemeslné zpracování kovů,
- uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky,
- uměleckořemeslné zpracování hudebních nástrojů – strunné nástroje

Střední odborné učiliště

- Kuchař,
- Kuchař-číšník pro pohostinství,
- Číšník, servírka,

Vzdělávání probíhalo v 6 objektech, které jsou všechny v Luhačovicích. Činnost školy zajišťovalo celkem 64 zaměstnanců, z nichž 42 bylo pedagogických pracovníků a 22 nepedagogických pracovníků. Ve škole studovalo v tomto školním roce 452 žáků.

Tab. 3.2 Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2006	skutečnost k 31.12.2006	% plnění rozpočtu
PŘÍMÉ NÁKLADY			
Mzdové prostředky	15 662,29	15 625,14	100,02%
Zákonné pojištění a příspěvky do FKSP	5 772,97	5 755,36	99,69%
Ostatní přímé náklady	693,65	723,16	104,25%
Přímé náklady celkem	**22 128,91**	**22 103,66**	**101,32%**
PROVOZNÍ NÁKLADY			
Z toho:			
Drobný dlouhod.hmotný majetek	340,00	213,61	62,83%
Ostatní nákup materiálu	684,00	643,86	94,13%
Nákup vody, paliv, energií	1 322,00	1 387,94	104,99%
Nájemné, nájem za půdu	230,00	243,19	105,73%
Ostatní služby	350,00	620,08	177,17%
Opravy a údržby	415,00	445,90	107,45%
Odpisy majetku	1 429,00	1 465,07	102,52%
Ostatní provozní náklady	2 196,00	2 345,16	106,79%
Provozní náklady celkem	**6 965,98**	**7 364,81**	**105,72%**
NÁKLADY CELKEM	**29 094,89**	**29 468,47**	**101,28%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Celkové náklady organizace v hlavní činnosti byly plánovány ve výši 29 127,84 tis. Kč, skutečné náklady se dostaly na 29 468,47 tis. Kč, což představuje navýšení asi o 1,3 %. Nejvyšší částku z objemu finančních prostředků představují mzdové prostředky včetně zákonných odvodů. Celkové provozní náklady se pohybují okolo 7 364,81 tis. Kč, kdy nejvyšší položkou jsou odpisy majetku, ale i náklady na energie jako je voda, plyn, elektřina. Dohromady tvoří více jak polovinu všech provozních nákladů.

Tab. 3.3 Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2006	skutečnost k 31.12.2006	% plnění rozpočtu
VÝNOSY			
Z toho:			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 160,00	2 401,82	111,19%
Příspěvky a dotace	26 270,89	26 533,73	101,00%
Zúčtování fondů	523,00	388,26	74,22%
Ostatní výnosy	0	416,69	x
VÝNOSY CELKEM	**28 954,89**	**29 468,00**	**95,47%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Celkový objem upraveného rozpočtu roku 2006 ve výnosech v hlavní činnosti činil 28 954 tis. Kč. Skutečnost krytí nákladů celkovými výnosy v hlavní činnosti byla 29 468 tis. Kč, což představuje 1,77% zvýšení tržeb oproti rozpočtu. Nelze hodnotit rozpočet a jeho plnění v položkách výnosů jako podhodnocený, ale spíše lze napsat nepředvídatelný vzhledem k uplatnění DPH, které je v příspěvkovém účetnictví ve školství velmi komplikované.[31] Situaci může též změnit případná ministerská dotace na mimořádné projekty, o níž se při přípravě rozpočtu sestavovaném s čtyř měsíčním předstihem zpravidla ještě neví.

V jednotlivých položkách stojí za povšimnutí zvýšené tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Naopak zapojením fondů do rozpočtu ve snížené částce 388, 2 tis. Kč tj. o 26 % méně, než se předpokládalo. Nečerpání původně zamýšlených finančních prostředků z fondů bylo způsobeno přiznáním mimořádné dotace od MŠMT, která bude zaznačena v investičních dotacích.

Z porovnání celkových výnosů a nákladů vyplývá, že organizace za rok 2006 hospodařila s nulovým hospodářským výsledkem v hlavní činnosti.

Výnosy celkem	**29 352,24 tis. Kč**
Náklady celkem	**29 352,24 tis. Kč**
Výsledek hospodaření	**0 Kč**

Příspěvková organizace vytvořila z doplňkové činnosti v roce 2006 zlepšený hospodářský výsledek ve výši 119,5 tis. Kč, jak je patrné z následující tabulky, kde jsou rozepsány jednotlivé doplňkové činnosti organizace. Na doplňkové činnosti se podílela i část zaměstnanců s využitím stávajícího majetku školy. Ani jedna činnost nebyla ve sledovaném období ztrátová.

[31] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Tab. 3.4 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v tis. Kč

Doplňková činnost	náklady	výnosy	výsledek hospodaření
Školní prodejna a poskytování telekomunikačních služeb	269,90	283,30	13,40
Kurzy a výuka	90,70	165,00	74,30
Stravovací služby	970,90	975,70	4,80
Ubytovací služby	294,60	321,60	27,00
CELKEM	**1 626,10**	**1 745,60**	**119,50**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

V souladu s § 30 a § 32 zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, organizace zlepšený výsledek hospodaření z doplňkové činnosti za sledovaný rok převedla:

- do rezervního fondu 95 611,68 Kč
- do fondu odměn 24 077,00 Kč.[32]

Tab. 3.5 Prostředky ve fondech organizace v tis. Kč

Finanční fondy organizace	stav k 1.1.2006	příděl ze zlepšeného VH	jiné zdroje	čerpání	stav k 31.12.2006
Fond odměn	173,54	6,16	0	52,78	126,92
FKSP	178,98	0	317,54	314,39	182,13
Rezervní fond	121,41	55,46	13,60	58,89	130,98
Fond reprodukce majetku - IF	743,76	0	1 625,06	1 865,14	503,68
CELKEM	**1 217,69**	**61,62**	**1955,6**	**2 291,20**	**943,71**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

V předcházející tabulce je zaznamenán rozbor hospodaření jednotlivých fondů, jejich čerpání a stav jejich bankovních účtů. Fondy organizace byly ve sledovaném období plně kryty finančními prostředky.

Fond odměn byl ve sledovaném období posílen částkou 6 163 Kč ze zlepšeného hospodářského výsledku z předchozího roku 2005 a v závěru roku snížen o čerpání částky 52 787 Kč na platy a odměny zaměstnancům školy.

Fond kulturních a sociálních potřeb byl standardně tvořen a čerpán dle rozpočtu, který je samostatnou přílohou Kolektivní smlouvy. Na FKSP má škola vedený samostatný bankovní účet.

[32] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Rezervní fond byl ve sledovaném období zvýšen o částku 55 461 Kč přídělem ze zlepšeného hospodářského výsledku z roku 2005 a částkou 13 000 Kč představující dary sponzorů na zakoupení učebních pomůcek. Oproti zamýšlenému plánu celkového použití rezervního fondu došlo v důsledku schválených 4 rozvojových programů v rámci vzdělávání „Projekty do škol“ a přidělení významné částky prostřednictvím MŠMT k dalšímu potřebnému rozvoji činnosti organizace, a tak došlo k neuskutečnění čerpání původního záměru použití finančních prostředků rezervního fondu. Celkově tak bylo použito pouze 58 890 Kč, a to rovnoměrně na všechna střediska školy.

Fond reprodukce majetku (investiční fond) byl ve sledovaném období povýšen o tvorbu odpisů, z toho o přidělenou částku ve výši 160 tis. na služby ICT střediska. Další výdaje byly určeny na opravy a údržbu, stroje a zařízení, stavby atd. Zůstatek investičního majetku je necelých 504 tis. Kč.[33]

Graf. 3.1 Fondové hospodaření organizace v roce 2006

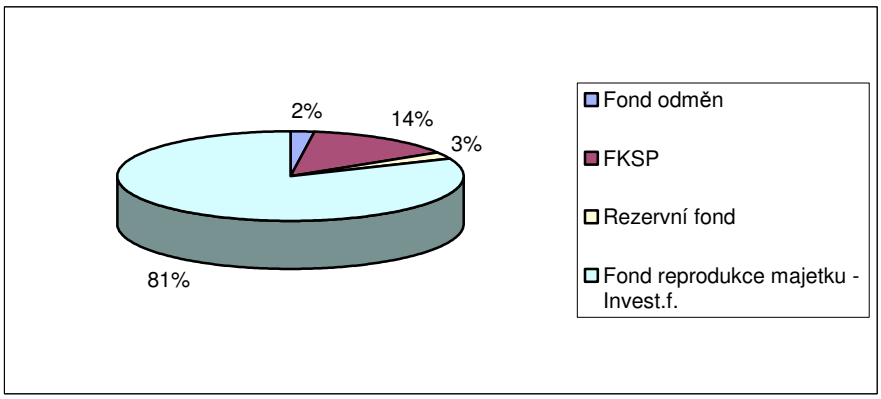

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006 – vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, největší výdaje byly z investičního fondu tj. 81 %. Zanedbatelné není ani čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb, a to v procentním vyjádření 14 %. Prostředky z tohoto fondu byly určeny na zabezpečení kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, ale i žáků školy např. při pořádání poznávacího zájezdu do Paříže. Čerpání z fondu odměn a rezervního fondu se pohybovalo v poměru celkového vyjádření mezi 2 - 3%. Čerpání finančních prostředků z fondů organizace v roce 2006 je součástí Přílohy 1, 1.s.

[33] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Tab.3.6 Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2006 v tis.Kč

	schválený rozpočet	upravený rozpočet
neinvestiční dotace		
platy	15 407,00	15 336,58
ostatní osobní náklady	40,00	187,71
ONIV přímé	5 983,00	6 203,71
ONIV provozní	4 350,00	4 350,00
NIV ostatní	0,00	182,87
CELKEM	**25 780,00**	**26 260,87**
investiční dotace		
dotace ze SR	0,00	160,00
CELKEM	**0,00**	**160,00**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006 – vlastní zpracování

Všechny dotace byly plně vyčerpány. Doklady potvrzující jejich čerpání jsou doloženy v účetnictví organizace. Samotné projekty, ať už přiznané v roce 2006 nebo v předcházejícím roce a dokončené ve sledovaném období, byly označeny číslem projektu a názvem a v účetnictví jsou rozlišeny. Při finančním vypořádání nevznikla žádná vratka a vyúčtování se SR proběhlo standardně.[34]

Tab. 3.7 Neinvestiční náklady na žáka v roce2006

	Přepočtený počet žáků	náklady na žáka v Kč	
		přímé	provozní
Celkové náklady	452	48 902	16 294
Pokryto dotací	452	48 381	9 711
Kryto vlastními výnosy	452	520	6 583

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006 – vlastní zpracování

Neinvestiční náklady na žáka byly v organizaci v roce 2006 využity na provoz a výchovně – vzdělávací činnost a v konečném důsledku tak ovlivnily kvalitu vybavení žákovských pracovišť a samotné zázemí školy. Byla zkvalitněna i elektrotechnická vybavenost školy a tím mohla být zvýšena úroveň výukového procesu.

[34] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007

3.3 Analýza hospodaření za rok 2007

Výchovně vzdělávací proces a provoz školy probíhal v roce 2007 v sedmi objektech, které se všechny nacházejí v Luhačovicích. Počet žáků klesl na 437 a to mohlo být důvodem pro úbytek zaměstnanců. Těch bylo ve sledovaném období celkem 62, z toho 41 pedagogických pracovníků a 21 nepedagogických pracovníků. Studijní a učební obory zůstaly stejné jako v předchozím roce až na jednu výjimku, kdy zanikl obor Knihkupec, který byl již plně nahrazen oborem Knihovnické a informační systémy a služby.

Tab.3.8 Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2007	skutečnost k 31.12.2007	% plnění rozpočtu
PŘÍMÉ NÁKLADY			
Mzdové prostředky	15 451,38	15 462,26	100,07%
Zákonné pojištění a příspěvky do FKSP	5 692,99	5 671,56	99,62%
Ostatní přímé náklady	386,23	452,31	117,11%
Přímé náklady celkem	**21 530,60**	**21 586,13**	**105,60%**
PROVOZNÍ NÁKLADY			
Drobný dlouhod.hmotný majetek	370,00	244,16	65,99%
Ostatní nákup materiálu	612,00	650,00	106,37%
Nákup vody, paliv, energií	1 322,00	1 293,3	97,83%
Nájemné, nájem za půdu	284,00	295,04	103,89%
Ostatní služby	452,00	778,04	172,35%
Opravy a údržby	690,00	581,76	84,31%
Odpisy majetku	1 469,00	1 720,37	102,82%
Ostatní provozní náklady	2 165,81	1 924,52	84,23%
Provozní náklady celkem	**7 364,81**	**7 487,19**	**102,22%**
NÁKLADY CELKEM	**28 895,41**	**29 073,32**	**105,20%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

Celkové náklady organizace v hlavní činnosti byly naplánovány ve výši 28 895,41 tis. Kč. Ve skutečnosti se však celkové náklady dostaly do výše 29 073, 32 tis. Kč, což představuje 0,62 % a to je méně, než představuje skutečnost v předcházejícím roce 2006. Přestože došlo k 1.1. 2007 k navýšení mzdových tarifů podle Nařízení vlády č. 564/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů byla hodnota mzdových prostředků snížena oproti roku 2006. Nejvyšší úspory vykazuje položka ostatních přímých nákladů. Naproti tomu celkové provozní náklady oproti roku 2006 vzrostly o 122,38 tis. Kč. Ve sledovaném období došlo k poklesu částky, která byla placena za energie, a to z důvodu příznivé topné sezóny v roce 2007. Naopak došlo k zvýšení nákladů na opravy a udržování z důvodu nezbytných oprav na dlouhodobém majetku.

Tab. 3.9 Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti v roce 2007 v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2007	Skutečnost k 31.12.2007	% plnění rozpočtu
VÝNOSY			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 082,00	2 225,43	106,89%
Příspěvky a dotace	25 834,61	26 327,22	101,91%
Zúčtování fondů	780,00	515,41	66,08%
Ostatní výnosy	0	5,26	x
VÝNOSY CELKEM	**28 697,61**	**29 073,32**	**91,62%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

Celkové výnosy z hlavní činnosti v roce 2007 byly plánovány na 28 697,61 tis. Kč, ve skutečnosti se však dostaly do výše 29 073,32 tis. Kč což je o 1,31 % více oproti rozpočtu a o 0,95 % méně než v roce 2006. Oproti předcházejícímu roku došlo také k mírnému nárůstu tržeb z produktivní práce žáků, ale i k mírnému snížení tržeb ze stravy a ubytování.

Organizace i v roce 2007 hospodařila opět s nulovým hospodářským výsledkem v hlavní činnosti, jak si lze všimnout v předchozích tabulkách, kdy byly:

Výnosy celkem **29 073,32 tis. Kč**
Náklady celkem **29 073,32 tis. Kč**
Výsledek hospodaření **0 Kč**

Příspěvková organizace i v roce 2007 skončila se zlepšeným hospodářským výsledkem, a to ve výši 168,6 tis. Kč získaným v doplňkové činnosti. Ve sledovaném období škola vytvořila hospodářský výsledek o 49 tis. Kč vyšší než v předcházejícím roce. Žádná doplňková činnost nebyla ztrátová a opět se na ní podíleli zaměstnanci s využitím majetku školy. Dosažený zisk byl převeden do fondů organizace v následující výši:

- Rezervní fond 134, 9 Kč
- Fond odměn 33,7 Kč

Tab. 3.10 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v tis. Kč

Doplňková činnost	Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření
Školní prodejna a poskytování telekomunikačních služeb	357,50	367,40	9,90
Kurzy a výuka	282,90	309,40	26,50
Stravovací služby	968,30	1 017,20	48,90
Ubytovací služby	288,80	372,10	83,30
CELKEM	**1 897,50**	**2 066,10**	**168,60**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

Tab. 3.11 Prostředky ve fondech organizace v tis. Kč

Finanční fondy organizace	stav k 1.1.2007	příděl ze zlepšeného VH	Jiné zdroje	čerpání	stav k 31.12.2007
Fond odměn	126,92	24,07	0	20,50	130,36
FKSP	182,13	0	314,65	369,46	127,32
Rezervní fond	130,99	95,75	0	42,03	184,71
Fond reprodukce majetku - IF	503,69	0	1 510,36	990,41	1023,64
CELKEM	**943,73**	**119,82**	**1825,01**	**1422,40**	**1466,03**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

Fond odměn byl ve sledovaném roku posílen částkou 24 077 Kč ze zlepšeného výsledku hospodaření z roku 2006. Čerpání z fondu v roce 2007 proběhlo v celkové výši 20 501 Kč. Finanční prostředky byly určeny na odměny zaměstnanců. Konečný stav ke konci účetního období byl 130 360 Kč.

Fond kulturních a sociálních potřeb byl tvořen a čerpán v souladu s vyhláškou č. 114/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů a dle plánu FKSP 2007, který je samostatnou přílohou Kolektivní smlouvy. Rozdíl mezi stavem peněžních prostředků a zůstatkem FKSP představuje např. příděl mzdových prostředků, doplatek na rekreaci, zůstatek půjček, poplatky za vedení účtu a nepřevedený úrok, zůstatek pokladny a další. Rozdíl, který vznikl, byl vyrovnán v měsíci lednu 2008.

Rezervní fond byl v roce 2007 posílen částkou 95 750 Kč ze zlepšeného výsledku hospodaření z roku 2006. Čerpán byl na další rozvoj činnosti organizace v hodnotě 42 030 Kč. Dar, který byl organizaci poskytnut v roce 2006, nebyl zatím plně vyčerpán. K tomu došlo až v roce 2008. Zůstatek fondu je plně kryt peněžními prostředky.[35]

[35] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007

Fond investičního majetku byl také zvýšen o částku odpisů v hodnotě 1 510 000 Kč. Podrobnější čerpání finančních prostředků z fondů organizace v roce 2007 je součástí Přílohy 1, 1.s.

Tab.3.12 Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2007 v tis. Kč

	schválený rozpočet	upravený rozpočet
Neinvestiční dotace		
platy	15 113,40	15 253,40
ostatní osobní náklady	40,00	72,00
ONIV přímé	5 887,45	6 049,23
ONIV provozní	4 350,00	4 460,00
NIV ostatní	0,00	0,00
CELKEM	**25 390,85**	**25 834,63**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

Závazné ukazatele pro rok 2007 byly upraveny v několika případech jako například přiznání dotace „Program komplexní prevence sociálně patologických jevů“ v celkové hodnotě 30 tis. Kč. Dále navýšení ONIV o 65,5 tis. Kč. Byly navýšeny i mzdové prostředky o 40 tis. Kč, přímé ONIV o 20 tis. Kč a provozní ONIV o 110 tis. Kč. K dalšímu navýšení mzdových prostředků, přímých i provozních ONIV došlo v souvislosti s dvěma programy, a to program „ Další vzdělávání pedagogických pracovníků v souvislosti se zavedením nové maturitní zkoušky“ a „Program na podporu pokrytí konektivy škol v rámci Státní informační politiky ve vzdělávání v roce 2007. Mimorozpočtové zdroje byly čerpány na projekty Národní agentury pro evropské vzdělávací programy. Všechny dotace byly plně vyčerpány s výjimkou jediné nevyčerpatelné dotace „Další vzdělávání pedagogických pracovníků v souvislosti se zavedením nové maturitní zkoušky. Při finančním vypořádání vznikla vratka v hodnotě 9 669 Kč.[36]

Tab.3.13 Neinvestiční náklady na žáka v roce 2007

	přepočtený počet žáků	náklady na žáka v Kč	
		přímé	provozní
Celkové náklady	437	50 200	17 583
Pokryto dotací	437	49 685	10 372
Kryto vlastními výnosy	437	514	7 211

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007 – vlastní zpracování

[36] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007

Vzhledem k tomu, že klesl počet žáků, vzrostly sice jen mírně náklady na jednoho žáka. Je to způsobeno především zvýšením nákladů na provoz, protože přímé náklady byly sníženy v souvislosti s úbytkem žáků. Zvýšením nákladů na provoz došlo ke zkvalitnění vybavení pedagogických i žákovských pracovišť.

3.4 Analýza hospodaření v roce 2008

I v roce 2008 byla hlavní činnost školy zabezpečována v sedmi objektech pro 422 přepočtených žáků. Výchovně vzdělávací proces zabezpečovalo 41 pedagogických pracovníků. Dalších nepedagogických pracovníků bylo 19. V tomto roce lze opět sledovat pokles žáků, ale došlo i k poklesu všech zaměstnanců školy. Ve školním roce 2007/2008 skončila posledním ročníkem výuka oboru Management obchodu. Učební obory zůstaly nezměněny.

Tab.3.14 Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2008	skutečnost k 31.12.2008	% plnění rozpočtu
PŘÍMÉ NÁKLADY			
Mzdové prostředky	16 206,06	16 252,42	100,29%
Zákonné pojištění a příspěvky do FKSP	5 991,45	5 972,78	99,26%
Ostatní přímé náklady	812,54	422,96	52,05%
Přímé náklady celkem	**23 010,05**	**22 648,16**	**83,87%**
PROVOZNÍ NÁKLADY			
z toho:			
Drobný dlouhod.hmotný majetek	418,00	231,39	55,36%
Ostatní nákup materiálu	672,00	534,12	79,48%
Nákup vody, paliv, energií	1 378,00	1 486,28	107,86%
Nájemné, nájem za půdu	290,00	296,46	102,23%
Ostatní služby	340,00	608,28	178,91%
Opravy a údržby	700,00	921,72	131,67%
Odpisy majetku	1 453,00	1 449,49	99,76%
Ostatní provozní náklady	2 043,40	2 260,81	110,64%
Provozní náklady celkem	**7 294,40**	**7 788,55**	**106,77%**
NÁKLADY CELKEM	**30 304,45**	**30 436,71**	**100,43%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

Plánované náklady na hlavní činnost byly v hodnotě 30 304 tis. Kč. Skutečnost však byla 30 436 tis. Kč. U přímých nákladů na rozdílu měla vliv položka ostatní přímé náklady, které byly z části financovány z Evropského sociálního fondu. Mzdové prostředky byly vyčerpány dle rozpočtu. Oproti roku 2007 se celkový počet zaměstnanců snížil

o 3 zaměstnance. Průměrný plat byl v roce 2008 u pedagogického pracovníka 24 819 Kč a u nepedagogického pracovníka 15 456 Kč. U nákladů provozních výrazný rozdíl oproti plánu zaznamenaly položky drobný dlouhodobý majetek, kde došlo k využití finančních prostředků z rezervního fondu. Proto výše finančních prostředků ke konci roku nebyla tak vysoká, jak se původně plánovalo. Součástí položky „opravy a udržování" byly i náklady hrazené pojišťovnou na opravu aerobního sálu a garsoniéry v budově domova mládeže. Byla zde plněna pojistná událost z vytopení v srpnu 2008. Celkové náklady na opravu těchto místností byly 276 tis. Kč.[37]

3.15 Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2008	skutečnost k 31.12.2008	% plnění rozpočtu
VÝNOSY			
z toho:			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 122,00	2 224,50	104,44%
Příspěvky a dotace	27 222,94	27 102,01	99,56%
Zúčtování fondů	950,00	778,38	81,93%
Ostatní výnosy	0	276,59	x
VÝNOSY CELKEM	**30 304,94**	**30 436,70**	**100,43%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

Schválený rozpočet byl k 1.1 2008 ve výši 30 304 tis. Kč a skutečnost ke konci kalendářního roku byla 30 436 tis. Kč. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb byly dle plánu splněny na 104 %. Z fondů organizace nebylo potřeba čerpat v plné výši podle plánu, kdy například pří čerpání z investičního fondu byla poskytnuta sleva na opravy terasy a schodů na domově mládeže. Položka „ostatní výnosy" obsahuje náhradu pojišťovny v souvislosti s pojistnou událostí.

V hlavní činnosti byl dosažen nulový hospodářský výsledek, stejně tak jako v předchozích letech.

Výnosy celkem	**30 436,70 tis. Kč**
Náklady celkem	**30 436,70 tis. Kč**
Výsledek hospodaření	**0 Kč**

[37] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008

V doplňkové činnosti byl dosažen celkový kladný výsledek v hodnotě 97 746 Kč. Kladného hospodářského výsledku dosáhly všechny doplňkové činnosti, které byly v organizaci uskutečňovány. Tento výsledek hospodaření byl převeden do rezervního fondu v celé své výši.[38]

Tab. 3.16 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v tis. Kč

Doplňková činnost	náklady	výnosy	výsledek hospodaření
Školní prodejna a poskytování telekomunikačních služeb	406,58	417,05	10,47
Kurzy a výuka	221,56	283,46	61,90
Stravovací služby	763,44	773,93	10,49
Ubytovací služby	224,82	239,69	14,87
CELKEM	**1 616,40**	**1 714,13**	**97,74**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

Tab. 3.17 Prostředky ve fondech organizace v tis. Kč

Finanční fondy organizace	stav k 1.1.2008	Příděl ze zlepšeného VH	Tvorba v roce 2008	čerpání	stav k 31.12.2008
Fond odměn	130,35	0	33,70	88,86	75,19
FKSP	127,32	0	325,83	301,42	151,73
Rezervní fond	184,71	97,75	638,24	204,47	716,23
Fond reprodukce majetku - IF	1 023,64	0	1 449,48	855,65	1 617,47
CELKEM	**1 466,02**	**97,75**	**2 447,25**	**1 450,40**	**2 560,62**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

Fond odměn byl v roce 2007 posílen ze zlepšeného výsledku hospodaření o 33 700 Kč. Čerpání bylo v hodnotě 88 859 Kč a zůstatek v hodnotě 75 200 Kč je plně kryt peněžními prostředky.

Fond kulturních a sociálních potřeb byl tvořen a čerpán v souladu s vyhláškou 114/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Stav ke konci účetního období v tomto fondu byl 151 730 Kč.

Rezervní fond byl posílen ze zlepšeného výsledku hospodaření z předcházejícího roku o 184 731 Kč. Čerpán byl v částce 204 472 Kč. Zůstatek nevyčerpaných darů z roku 2007 v hodnotě 10 000 Kč byl plně vyčerpán. Zůstatek fondu byl plně kryt peněžními prostředky.

[38] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008

Fond investičního majetku byl zvýšen z odpisů v hodnotě 1 449 488 Kč. V případě údržby a oprav nemovitého majetku nebyla plně vyčerpána položka oprava fasády a schodů na domově mládeže, kdy skutečná cena byla nižší než plánovaná. V případě nákupů strojů a zařízení nebyla částka dočerpána v plné výši z důvodu změny ceny plánovaného konvektomatu. Na nákup byla totiž poskytnuta sleva ve výši 10 % z ceny.[39] Přehled čerpání finančních prostředků z jednotlivých fondů organizace je součástí Přílohy 1, 2.s.

Tab.3.18 Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2008

	schválený rozpočet	upravený rozpočet
neinvestiční dotace		
platy	15 649,00	15 854,98
ostatní osobní náklady	40,00	70,00
ONIV přímé	6 030,49	6 179,40
ONIV provozní	4 420,00	4 420,00
NIV ostatní	0,00	698,55
CELKEM	**26 139,49**	**27 222,93**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2008 byly upraveny celkem v pěti případech. Došlo k navýšení prostředků na platy o 111 820 Kč a ONIV přímých o 51 874 Kč. Dále byla organizaci poskytnuta dotace v celkové hodnotě 129 000 Kč na „Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce." Třetí položkou bylo navýšení přímých ONIV o 50 000 Kč. Další navýšení ONIV souvisí s dotací na program „Podpora romských žáků středních škol," v hodnotě 638 565 Kč a investic o 59 983 Kč v souvislosti s dotací na projekt „Rozvoj klíčových kompetencí v odborném vzdělávání na Střední odborné škole Luhačovice." Poslední položkou je přesun hodnoty 59 983 Kč do NIV ostatních. Prostředky nevyčerpané na projekt „Rozvoj klíčových kompetencí SOŠ" byly v částce 503 315 Kč převedeny do rezervního fondu. [40]

Tab.3.19 Neinvestiční náklady na žáka v roce 2008

	Přepočtený počet žáků	náklady na žáka v Kč	
		přímé	provozní
Celkové náklady	422	53 668	18 456
Pokryto dotací	422	52 831	10 485
Kryto vlastními výnosy	422	837	7 971

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008 – vlastní zpracování

[39] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008
[40] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008

Oproti roku 2007 se snížil přepočtený počet žáků na 422. Vzrostly celkové náklady na žáka, které byly kryty touto dotací, ale i vlastními a cizími zdroji. Součástí nákladů krytých dotací byly i účelové dotace, které oproti předcházejícímu roku vzrostly.[41]

3.5 Analýza hospodaření v roce 2009

SOŠ Luhačovice je příspěvkovou organizací, která je zařazena do sítě škol a školských zařízení, kdy k poslední změně došlo k 17.6. 2009. Provoz školy ve sledovaném období zajišťovalo pro 417 žáků celkem 62 zaměstnanců. Ve škole a školských zařízeních pracovalo 40 pedagogických pracovníků a 22 nepedagogických pracovníků. V roce 2009 došlo opět k úbytku žáků a snížil se i o jednoho počet pedagogických pracovníků. Organizace však zaměstnala o 2 nepedagogické pracovníky více než v předchozím roce. Ke změně v oborech došlo 1.9.2009 a žákům nastupujícím do prvního ročníku začala výuka v novém učebním oboru Kuchař – číšník.

Tab.3.20 Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2009	skutečnost k 31.12.2009	% plnění rozpočtu
PŘÍMÉ NÁKLADY			
Mzdové prostředky	17 163,48	17 352,40	101,10%
Zákonné pojištění a příspěvky do FKSP	6 158,43	6 051,63	98,27%
Ostatní přímé náklady	1 360,59	1 570,41	115,42%
Přímé náklady celkem	**24 682,50**	**24 974,44**	**104,93%**
PROVOZNÍ NÁKLADY			
Z toho:			
Drobný dlouhod.hmotný majetek	419,00	62,20	14,84%
Ostatní nákup materiálu	635,00	631,07	99,38%
Nákup vody, paliv, energií	1 430,00	1 850,73	129,42%
Nájemné, nájem za půdu	287,00	312,00	108,71%
Ostatní služby	320,00	369,77	115,55%
Opravy a údržby	0	136,30	x
Odpisy majetku	1 350,00	1 332,51	98,70%
Ostatní provozní náklady	2 533,00	2 158,06	85,20%
Provozní náklady celkem	**6 974,00**	**6 852,64**	**94,43%**
NÁKLADY CELKEM	**31 656,50**	**31 827,08**	**105,20%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

[41] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008

Plánované náklady na hlavní činnost byly nižší než ty skutečné ke konci účetního období. U celkových nákladů organizace došlo ke 105% plnění. Mzdové prostředky byly čerpány plně dle rozpočtu. Oproti předchozím roku došlo ke snížení zaměstnanců, ale zvýšily se průměrné platy. U pedagogických pracovníků byl průměrný plat 25 776 Kč a u nepedagogických pracovníků došlo k navýšení na 16 621 Kč jako průměrná mzda. Tohle zvýšení se pohybuje okolo 4 % u pedagogických pracovníků a asi 7,5 % u nepedagogických pracovníků. Výrazně oproti plánu narostly náklady na školení a s tím související cestovné. Částečně bylo toto navýšení hrazeno z Operačního programu vzdělání pro konkurenceschopnost. U provozních nákladů oproti plánu zaznamenaly výraznější rozdíl položky nákup vody, paliv, energie, kdy náklady na energie se oproti roku 2009 zvýšily o 24,5 %, čímž výrazně narušily plnění rozpočtu. Na úhradu energií byly použity prostředky plánované na nákup drobného majetku, u kterých došlo stejně tak jako u ostatních provozních nákladů ke snížení procentního plnění. Opravy a údržby byly prováděny jen ty, které by mohly narušit chod školy a financované byly z investičního fondu. Proto došlo ke snížení nákladů oproti roku 2008 o 68,5 % a oproti plánu asi o 35 %.[42]

Tab. 3.21 Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2009	Skutečnost k 31.12.2009	% plnění rozpočtu
VÝNOSY			
Z toho:			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 190,00	2 212,29	101,02%
Příspěvky a dotace	29 019,48	29 348,21	101,13%
Zúčtování fondů	442,00	236,58	53,52%
Ostatní výnosy	0	2,27	x
VÝNOSY CELKEM	**31 656,00**	**31 827,03**	**100,54%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

Upravený rozpočet na rok 2009 byl ve výši 31 656 tis. Kč. Skutečnost k 31.12 2009 byla v částce 31 827 tis. Kč což je 100,54% plánu. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb byly dle plánu splněny na 101,02 %. Především se zvýšily tržby za produktivní práci žáků, ale na druhé straně došlo ke snížení tržeb za stravování z důvodu poklesu žáků, kteří se stravují ve školní jídelně. Fond odměn nebylo třeba čerpat dle plánu, stejně tak ani rezervní fond. Fond investičního majetku nebyl dočerpán v plné výši z důvodu snížení ceny

[42] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009

provedených oprav. Položka ostatní výnosy obsahuje platby za pracovní oděvy v případě ukončení studia na škole a náhradu škody od žáka ubytovaného na domově mládeže.

V hlavní činnosti byl dosažen nulový hospodářský výsledek, stejně tak jako v předchozích letech.

Výnosy celkem	**31 827,00 tis. Kč**
Náklady celkem	**31 827,00 tis. Kč**
Výsledek hospodaření	**0 Kč**

V doplňkové činnosti byl dosažen celkový přebytek v hodnotě 122 983 Kč. Kladného hospodářského výsledku dosáhly všechny doplňkové činnosti, které jsou v organizaci uskutečňovány. Kladný výsledek hospodaření byl převeden podle zákona č.250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, do fondů organizace v následující částce:

- Rezervní fond 72 983,61 Kč
- Fond odměn 50 000,00 Kč[43]

Tab. 3.22 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v tis. Kč

Doplňková činnost	náklady	výnosy	výsledek hospodaření
Školní prodejna a poskytování telekomunikačních služeb	348,98	365,51	16,53
Kurzy a výuka	69,48	103,98	34,50
Stravovací služby	887,70	887,85	0,15
Ubytovací služby	299,97	371,77	71,80
CELKEM	**1 606,13**	**1 729,11**	**122,98**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

Tab. 3.23 Prostředky ve fondech organizace v tis. Kč

Finanční fondy organizace	stav k 1.1.2009	příděl ze zlepšeného VH	tvorba v roce 2009	čerpání	stav k 31.12.2009
Fond odměn	75,20	50,00	0,10	25,46	99,84
FKSP	151,73	0	337,24	323,74	165,23
Rezervní fond	618,48	72,98	132,64	538,31	285,79
Fond reprodukce majetku - IF	1 617,47	0	1 337,86	971,03	1 984,30
CELKEM	**2 462,88**	**122,98**	**1 807,84**	**1 858,54**	**2 535,16**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

[43] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009

Fond odměn byl v roce 2009 zvýšen z tvorby v roce 2009 o 100 Kč. Čerpání z tohoto fondu bylo ve výši 25 462 Kč a zůstatek se i díky přídělu ze zlepšeného hospodářského výsledku z doplňkové činnosti dostal do výše 99 838 Kč.

Ve **fondu kulturních a sociálních potřeb** došlo k tvorbě 337 240 Kč za rok 2009. Téměř celá částka byla také vyčerpána a konečný zůstatek ve fondu ke konci roku byl 165 230 Kč. FKSP byl tvořen a čerpán a v souladu s vyhláškou 114/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a dle plánu FKSP na rok 2009.

Rezervní fond byl posílen ze zlepšeného výsledu hospodaření z roku 2008 částkou 72 980 Kč a z darů v hodnotě 35 000 Kč. Čerpán byl v roce 2009 v částce 538 315 Kč. Zůstatek fondu je plně kryt peněžními prostředky.

Fond investičního majetku byl povýšen z odpisů v hodnotě 1 337 863 Kč. Použit byl v souladu s plánem. V případě údržby a oprav nemovitého majetku nebyla plně vyčerpána položka oprav, a to z důvodu uplatnění DPH a snížení ceny oprav.[44] Čerpání z fondů organizace v roce 2009 je v Příloze 1, 2.s.

Tab. 3.24 Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2009

	schválený rozpočet	upravený rozpočet
neinvestiční		
platy	15 832,42	16 460,47
ostatní osobní náklady	40,00	69,00
ONIV přímé	5 994,03	6 432,35
ONIV provozní	4 400,00	4 400,00
NIV ostatní	0,00	1 154,65
CELKEM	**26 266,45**	**28 516,47**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

V roce 2009 došlo k navýšení prostředků na platy a ONIV přímo financované z dotace „Zvýšení nenárokových složek platů pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce o celkovou výši 668 750 Kč. Další navýšení prostředků na platy ONIV přímé bylo určeno na projekty „Podpora enviromentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pracovníků v hodnotě 65 000 Kč, projekt na podporu romských žáků středních škol a v neposlední řadě i na projekt financovaný Evropským sociálním fondem

[44] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009

v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost „Rozvoj klíčových kompetencí v odborném vzdělávání na Střední odborné škole Luhačovice". Tento projekt byl financovaný ve výší 1 154 657 Kč. Veškeré dotace byly vyčerpány mimo dotaci na projekt„Podpora romských žáků středních škol. Nevyčerpaná dotace byla navrácena na účet Zlínského kraje v srpnu 2009. [45]

Tab.3.25 Neinvestiční náklady na žáka v roce 2009

	přepočtený počet žáků	náklady na žáka v Kč	
		přímé	provozní
Celkové náklady	417	59 890	16 433
Pokryto dotací	417	59 811	10 567
Kryto vlastními výnosy	417	79	5 865

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009 – vlastní zpracování

Oproti roku 2008 se snížil přepočtený počet žáků o 5. Celkové přímé náklady na žáka vzrostly především z důvodu zdrojů z Evropského sociálního fondu a dále zvýšením mzdových tarifů u pedagogických i nepedagogických pracovníků. Za výrazné zvýšení přímých nákladů na žáka může projekt Operační program vzdělání pro konkurenceschopnost a s ním související náklady na učební pomůcky.[46]

3.6 Analýza hospodaření v roce 2010

SOŠ Luhačovice zajišťovala v roce 2010 výuku pro 407 žáků. Zaměstnáno bylo celkem 62 pracovníků, z toho 40 pedagogických zaměstnanců a 22 nepedagogických pracovníků. I když se počet žáků opět snížil, počet zaměstnanců v organizaci zůstává stejný jako v předchozím roce. Ke změně studijních a učebních oborů v tomto roce nedošlo. Výchovně vzdělávací proces stabilně probíhá v sedmi objektech. Celková kapacita školy zůstává 550 žáků. Kapacita domova mládeže je 68 lůžek a nejvýše povolený počet stravovaných je 450 osob.

[45] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009
[46] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009

Tab. 3.26 Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu nákladů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2010	skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozpočtu
PŘÍMÉ NÁKLADY			
Mzdové prostředky	17 012,69	16 807,91	98,80%
Zákonné pojištění a příspěvky do FKSP	6 068,36	5 990,14	98,71%
Ostatní přímé náklady	209,62	222,97	106,37%
Přímé náklady celkem	**23 290,67**	**23 021,02**	**101,29%**
PROVOZNÍ NÁKLADY			
z toho:			
Drobný dlouhod.hmotný majetek	595,00	347,54	44,29%
Ostatní nákup materiálu	566,28	804,24	142,00%
Nákup vody, paliv, energií	1 600,00	1 622,60	101,41%
Nájemné, nájem za půdu	358,00	351,44	98,17%
Ostatní služby	529,10	876,85	165,72%
Opravy a údržby	830,00	714,16	86,04%
Údržba softwaru	60,00	69,95	116,58%
Odpisy majetku	1 240,00	1254,15	101,14%
Ostatní provozní náklady	1 801,00	1 796,81	99,75%
Provozní náklady celkem	**7 574,33**	**7 837,74**	**103,48%**
NÁKLADY CELKEM	**30 865,00**	**30 858,76**	**105,20%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

Plánované náklady na hlavní činnost byly v hodnotě 30 865 tis. Kč. Skutečnost byla 30 884 tis. Kč, což je naplnění rozpočtu z 105,2 %. U přímých nákladů byly plánované náklady 23 290, 67 tis. Kč a skutečnost 23 021,02 tis. Kč. Výraznou odchylkou oproti plánu jsou ostatní přímé náklady, kam patří knihy a učební pomůcky, jejichž nákup byl dofinancování z provozních prostředků určených na školení a vzdělávání a s tím související i cestovné. V případě provozních nákladů byly celkové plánované náklady 7 574,33 tis. Kč a skutečné 7 863,48 tis. Kč. Plán se podařilo splnit na 103,8%. Výraznou odchylkou je v tom případě položka drobného dlouhodobého majetku. Finanční prostředky, které byly určeny na nákup drobného dlouhodobého majetku, byly použity na nákup materiálu, především provozního materiálu a materiálu na opravy. Nákup materiálu byl financován především z vlastních zdrojů. Další výraznou odchylkou je položka ostatní služby, jejíž výši nejvíce ovlivnila exkurze do Paříže v rámci projektu financovaného z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost z projektu „Rozvoj klíčových kompetencí."

Exkurze byla částečně financována ze zmíněného operačního programu a částečně z plateb žáků.

3.27 Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti v tis. Kč

Přehled plnění rozpočtu výnosů v hlavní činnosti	upravený rozpočet 2010	skutečnost k 31.12.2010	% plnění rozpočtu
VÝNOSY			
Z toho:			
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 259,00	2 282,59	101,10%
Příspěvky a dotace	27 791,43	27 655,95	99,51%
Zúčtování fondů	820,00	672,28	81,98%
Ostatní výnosy	0	289,68	x
VÝNOSY CELKEM	**30 870,00**	**30 900,50**	**100,10%**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

Upravený rozpočet se pohyboval ve výši 30 700 tis. Kč, skutečnost k 1.12.2010 byla 30 900 tis. Kč, což je 100 % plánu. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a výnosy z příspěvků a dotací ze SR, ÚSC a SF se pohybují okolo 100 %. Oproti tomu čerpání fondů bylo pouze z 81,98 %, což způsobilo především nečerpání rezervního fondu a fondu odměn. Fondy nebylo třeba využít dle rozpočtu.

V hlavní činnosti byl dosažen kladný hospodářský výsledek ve výši téměř 42 000 Kč. Ten je účelově vázán na nákup výpočetní techniky. V plné výši byl v roce 2011 převeden do rezervního fondu.

Výnosy celkem **30 900,50 tis. Kč**
Náklady celkem **30 858,76 tis. Kč**
Výsledek hospodaření **41,74 tis.Kč**

V doplňkové činnosti byl dosažen celkový kladný výsledek v hodnotě 141 044 Kč. Kladný výsledek hospodaření byl také ve všech doplňkových činnostech organizace a byl převeden současně s kladným výsledkem hospodaření z hlavní činnosti do fondů organizace v následující částce:

- Rezervní fond 142 044,71 Kč
- Fond odměn 41 000,00 Kč[47]

Tab. 3.28 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti v tis. Kč

Doplňková činnost	náklady	výnosy	výsledek hospodaření
Školní prodejna a poskytování telekomunikačních služeb	330,93	350,66	19,73
Kurzy a výuka	39,65	106,21	66,56
Stravovací služby	713,79	754,88	41,09
Ubytovací služby	74,34	88,01	13,67
CELKEM	**1 158,71**	**1 299,76**	**141,05**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

Tab. 3.29 Prostředky ve fondech organizace v tis. Kč

Finanční fondy organizace	stav k 1.1.2010	příděl ze zlepšeného VH	tvorba v roce 2010	čerpání	stav k 31.12.2010
Fond odměn	49,83	41,00	36,80	35,02	92,61
FKSP	165,23	0	328,27	325,20	168,30
Rezervní fond	212,81	142,04	263,99	69,26	549,58
Fond reprodukce majetku - IF	1 984,30	0	1 254,15	3 196,25	42,20
CELKEM	**2 412,17**	**183,04**	**1883,21**	**3625,73**	**852,69**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

Tvorba ve **fondu odměn** v roce 2010 proběhla ve výši 36 800 Kč. Čerpání bylo v hodnotě 35 028 Kč na odměny zaměstnancům. Zůstatek FO k 31.12.2010 je 92 610 Kč a je plně kryt peněžními prostředky.

Fond kulturních a sociálních potřeb byl tvořen a čerpán v souladu s vyhláškou 114/2002 Sb., a podle plánu FKSP na rok 2010, který je vytvořen příspěvkovou organizací a je součástí Kolektivní smlouvy. Tvorba je ve výši 328 276 Kč a čerpání 325 206 Kč. Zůstatek je 168 301 Kč.

Rezervní fond je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření roku 2009 ve výši 142 040 Kč. Čerpání v roce 2010 proběhlo v hodnotě 69 260 Kč z toho bylo 39 631 Kč určeno na další rozvoj hlavní činnosti organizace.

Fond investičního majetku byl povýšen v roce 2010 z odpisů v hodnotě 1 254 154 Kč. Odpisy byly oproti plánu vyšší z důvodu vyřazení majetku s povolením Zlínského kraje

[47] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010

v hodnotě 16 241 Kč. Jednalo se o vyřazení kotelny vzhledem k realizaci investičního záměru. V případě údržby a oprav nemovitého majetku nebyla plně vyčerpána položka oprav, z důvodu uplatnění DPH a neznalosti přesné výše ceny oprav v době plánu. Opravy NM byly provedeny v částce 561 258 Kč. Zůstatek fondu k 31. 12. 2010 byl 42 198 Kč.[48] Přehled čerpání z fondů organizace za rok 2010 viz. Příloha 1, 3.s.

Tab.3.30 Závazné ukazatele rozpočtu pro rok 2010

	schválený rozpočet	upravený rozpočet
neinvestiční dotace		
platy	16 455,84	16 193,72
ostatní osobní náklady	43,00	30,97
ONIV přímé	6 174,94	6 079,00
ONIV provozní	4 150,00	4 192,00
NIV ostatní	0,00	1 290,25
CELKEM	**26 823,78**	**27 785,94**

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

V roce 2010 došlo opět k navýšení prostředků formou dotace na projekt „Podpora romských žáků středních škol." Došlo také k snížení prostředků na platy o částku 334 025 Kč. Další zdroje byly čerpány na např. na projekt „Rozvoje klíčových kompetencí v odborném vzdělávání na Střední odborné škole Luhačovice" spolufinancovaný Operačním programem Vzdělání pro konkurenceschopnost v rámci zvyšování kvality ve vzdělávání ve Zlínském kraji. Tento program byl spolufinancovaný státním rozpočtem ČR a v říjnu 2010 byl ukončen. V srpnu 2010 byl škole schválen projekt „Propagace lázeňství, zejména jeho vlivu na zdravý životní styl" spolufinancovaný Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy s rozpočtem 258 388 Kč. [49]

Tab. 3.31 Neinvestiční náklady na žáka v roce 2010

	přepočtený počet žáků	náklady na žáka v Kč	
		přímé	provozní
Celkové náklady	407	56 563	19 256
Pokryto dotací	407	56 364	11 467
Kryto vlastními výnosy	407	198	7 789

Zdroj: Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010 – vlastní zpracování

[48] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010
[49] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010

V roce 2010 se opět jako v předcházejících letech počet žáků snížil, a to o 10. Celkové přímé náklady na žáka se snížily o 3 328 Kč. Došlo také k navýšení provozních nákladů z důvodu zapojení do projektu Operační program vzdělání pro konkurenceschopnost ve výši 6 % z celkových provozních nákladů a vysoké míry použití vlastních zdrojů. Jediné navýšení průměrných nákladů na žáka bylo zaznamenáno v oblasti školního stravování. Důvodem bylo zvýšení nákladů financovaných z vlastních zdrojů.[50]

[50] Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010

4. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HOSPODAŘENÍ A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VÝVOJ ŠKOLY

V poslední části diplomové práce bude provedeno zhodnocení hospodaření SOŠ za sledované období pěti let a budou navržena doporučení, která by mohla příznivě ovlivnit budoucí ekonomický vývoj školy.

Základním posláním školy je výchovná a vzdělávací činnost. Cílem je zajistit vysokou odbornou úroveň vzdělání za předpokladu kvalitní pedagogické práce. Žádné návrhy a doporučení doplňkové činnosti, které budou škole navrženy, by však neměly být realizovány na úkor vzdělání, které je základním cílem organizace.

4.1 Zhodnocení výsledků hospodaření SOŠ Luhačovice

Počet žáků od roku 2006 do roku 2010 klesl o 30 žáků, což představuje 6,8 %. Pokles odpovídá současnému demografickému vývoji v České republice, kdy do věku žáků studujících na střední škole se dostávají ročníky narozené v průběhu 90. let, ve kterých byla porodnost velmi nízká, a to okolo 10 % z celkového počtu narozených dětí. Tento klesající trend je znázorněn v následujícím grafu 4.1.

Tab.4.1 Vývoj počtu žáků a zaměstnanců v časovém období 2006 - 2010

	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
počet žáků	437	422	417	407
počet žáků na třídu	29,13	28,13	27,80	27,13
počet pedagogických pracovníků	42	41	41	40
počet nepedagogických pracovníků	22	21	19	22

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Graf 4.1 Vývoj počtu žáků 2006 – 2010

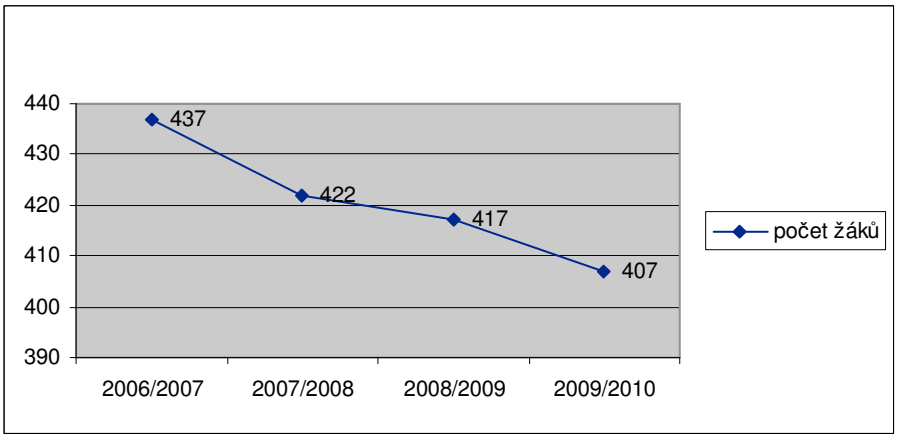

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Změny celkového počtu zaměstnanců nejsou příliš velké. Jedná se vždy o jednoho až dva zaměstnance, jak ukazují následující grafy 4.2 a 4.3. To je způsobeno nízkým poklesem žáků, ale i různorodostí jednotlivých oborů, pro které je potřeba kvalifikovaných odborníků. Průměrný počet žáků na jednoho pedagoga se v každém roce pohybuje okolo 10 žáků.

Graf 4.2 Srovnání pedagogických a nepedagogických zaměstnanců 2006 -2010

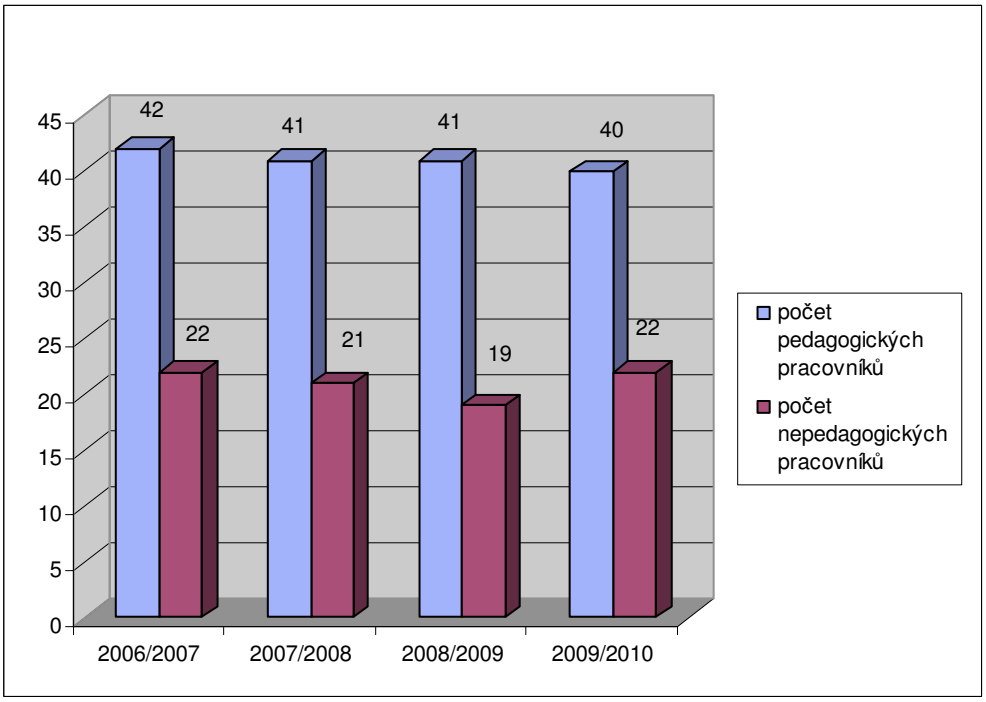

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Graf 4.3 Vývoj počtu zaměstnanců 2006 -2010

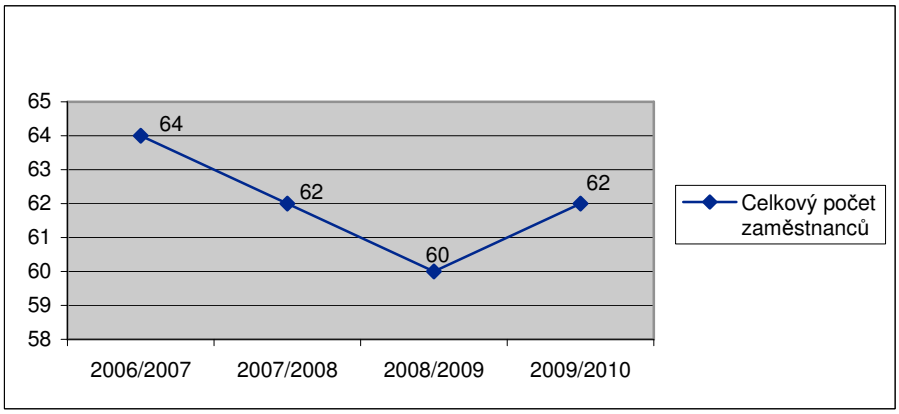

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

V jednotlivých letech byl zaznamenán téměř totožný vývoj přímých i provozních nákladů. Nejnižších přímých nákladů bylo dosaženo v roce 2007 a naopak nejvyšších v roce 2009, v tomtéž roce však byly nejnižší provozní náklady za celé sledované období, jak je patrné z následujícího grafu 4.4 a tabulky, která je součástí Přílohy 2. V Příloze 3 je zaznamenán vývoj výnosů z hlavní činnosti s podrobnou tabulkou za jednotlivé roky.

Hospodářský výsledek příspěvkové organizace je tvořen výsledkem hospodaření z hlavní činnosti a ziskem vytvořeným v doplňkové činnosti po zdanění. Ve sledovaném období byly také patrné rostoucí výsledky hospodaření z hlavní i doplňkové činnosti. Výsledky hospodaření z hlavní činnosti byly ve všech letech vyrovnané, kromě roku 2010, kdy byl dosažen kladný výsledek hospodaření ve výši téměř 42 000 Kč. Částka však byla účelově vázána na nákup výpočetní techniky a byla převedena v plné výši do rezervního fondu, ze kterého bude čerpána v roce 2011.

Graf 4.4 Srovnání přímých a provozních nákladů v tis. Kč2006 - 2010

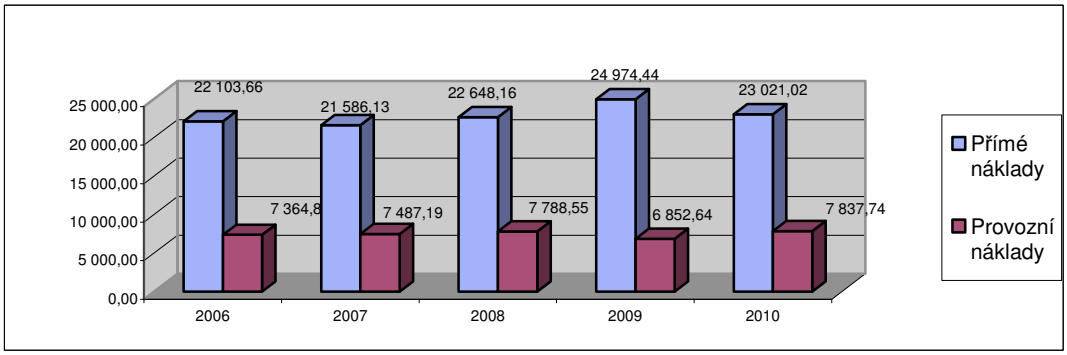

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Co se týká doplňkové činnosti organizace, byla ve všech srovnávaných letech zisková a to ve všech svých činnostech. Nejvyššího zisku z doplňkové činnosti bylo dosaženo v roce 2007, který ze 48 % tvořily výnosy za stravovací služby. Nejnižšího zisku však bylo dosaženo následující rok 2008. Důvodem byl pokles výnosů jak za stravovací služby, tak za kurzy a výuku cizích jazyků. V dalších dvou letech docházelo k postupnému růstu.

Graf 4.5 Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti 2006 - 2010

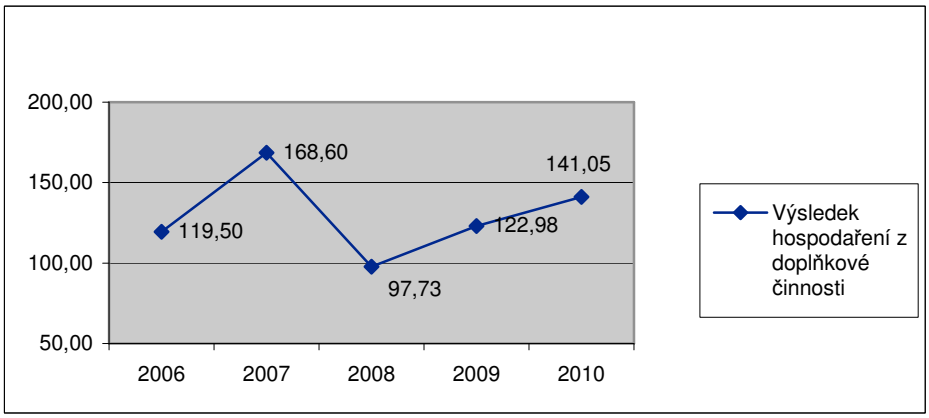

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

V následující tabulce je uvedeno fondové hospodaření organizace. Nejvyšší položky jsou ve fondu reprodukce majetku, ve kterém docházelo každoročně k nárůstu. V roce 2010 byly provedeny opravy nemovitého majetku v částce 561 258 Kč. Ve fondu reprodukce majetku tak zůstalo k 31.12. 2010 jen 42 198 Kč. V grafu 4.6 lze vidět, že vývoj finančních prostředků ve fondu odměn a fondu kulturních a sociálních potřeb nezaznamenal ve sledovaném období výrazných výkyvů, ale jejich navyšování popř. snižování bylo jen v nízkých částkách. Naopak v rezervním fondu došlo k výraznému navýšení v roce 2008, což bylo způsobeno převedením kladného hospodářského výsledku z doplňkové činnosti ve výši 97 746 Kč do tohoto fondu. Celková výše finančních prostředků ve fondech je uvedena v Příloze 4.

Tab. 4.2 Přehled finančních fondů organizace v tis. Kč 2006 - 2010

Finanční fondy organizace	2006	2007	2008	2009	2010
Fond odměn	126,92	130,36	75,19	99,84	92,61
FKSP	182,13	127,32	151,73	165,23	168,3
Rezervní fond	130,98	184,71	716,23	285,79	549,58
Fond reprodukce majetku - IF	503,68	1 023,64	1 617,47	1 984,30	42,2
CELKEM	**943,71**	**1 466,03**	**2 560,62**	**2 535,16**	**852,69**

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Graf 4.6 Vývoj finančních fondů organizace 2006 - 2010

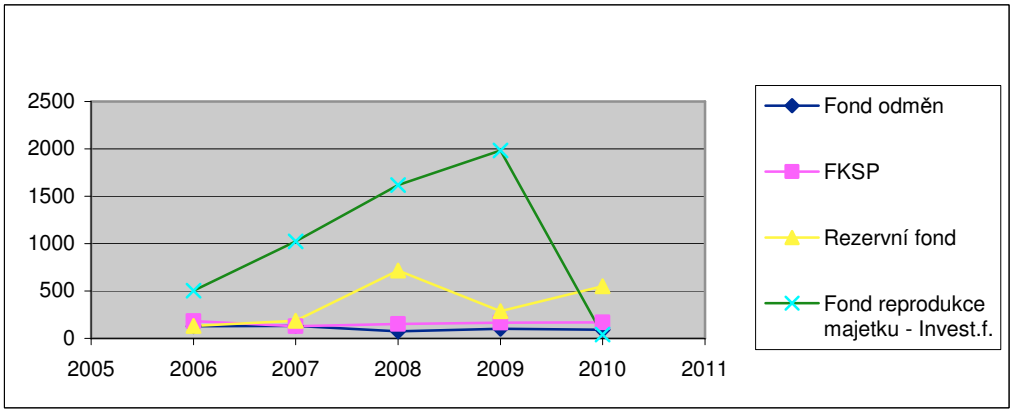

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Celkové náklady na žáka prošly v průběhu let pozvolným nárůstem jak u přímých, tak i u provozních nákladů. Tento trend je pochopitelný díky rostoucí inflaci, rostoucích cenách energií a provozních nákladů a v neposlední řadě také díky růstu mezd ve školství u pedagogických i nepedagogických pracovníků. Dalším důvodem vyšší hodnoty nákladů na jednoho žáka může být i to, že ve sledovaném období došlo k poklesu žáků ve škole a tudíž se celkové náklady organizace rozpočítávají mezi méně lidí.

Neinvestiční dotace byly za sledované období téměř totožné s mírným nárůstem, jak ukazuje tabulka a graf v Příloze 5 s.7. Nejvyšší položky v neinvestičních dotacích představují dotace na platy. Od roku 2007 docházelo k nárůstu těchto dotací, pouze v roce 2010 došlo k poklesu viz. Příloha 5 s.7.

Tab. 4.3 Neinvestiční náklady na žáka v Kč v letech 2006 - 2010

Celkové náklady v Kč	2006	2007	2008	2009	2010
přímé náklady na žáka	48 902	50 200	53 668	59 890	56 563
provozní náklady na žáka	16 294	17 583	18 456	16 433	19 256

Zdroj: Zprávy o hospodaření příspěvkové organizace 2006 - 2010 – vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky 4.3 tak růst nákladů byl pozvolný a rozdíl mezi lety 2006 – 2010 se pohyboval okolo 8000 Kč u přímých nákladů na žáka a asi 3000 Kč u provozních nákladů na jednoho žáka. Vývoj přímých a provozních nákladů na žáka v jednotlivých letech je zaznamenán v Příloze 6.

4.2 Doporučení pro další vývoj školy

Analýzou bylo zjištěno, že škola hospodaří se svými prostředky každoročně s celkovým kladným výsledkem hospodaření z hlavní, i z doplňkové činnosti. Po bližším seznámení s činností a provozem školy lze konstatovat, že hospodaření a budoucí vývoj organizace je finančně udržitelný. Škola má zajímavou nabídku studijních oborů, které jsou perspektivní pro současné studenty. Dále je zde dobré technické i pedagogické zázemí s řadu dalších vedlejších činností a volnočasových aktivit, kde najde uspokojení řada studentů. Důležitým potenciálem je vhodné zázemí školy, nacházející se v lázeňském městě. Díky řadě ubytovacích a stravovacích zařízení se ve spolupráci s těmito hotely a akciovou společností Lázně Luhačovice, daří dlouhodobě zajišťovat praxe studentů gastronomických oborů. Je to bezesporu finančně výhodné, jak pro lázeňské hotely, tak pro samotnou příspěvkovou organizaci. Škola také spolupracuje s městem na řadě kulturních a společenských akcí. Při snížení výdajů z rozpočtu zřizovatele by se však v budoucnu příspěvková organizace měla více angažovat v získávání finančních prostředků vlastní činností.

Jedno z doporučení by bylo rozšíření možnosti stravování pro veřejnost, a tak plně využit stravovací kapacitu i vhodné umístění jídelny v centru města. Pro tuto skutečnost by bylo účelné oslovit a kontaktovat firmy nacházející se v Luhačovicích.

V současné době ve škole probíhají kurzy a výuka cizích jazyků pro zaměstnance firem, které působí v Luhačovicích např. pro zaměstnance Lázní Luhačovice a.s. Výuka by mohla být rozšířena i pro veřejnost popř. klienty neziskových organizací nebo uchazeče o zaměstnání v rámci jejich kvalifikace. Hodiny cizích jazyků by mohly být vyučovány buď zaměstnanci školy, pokud by to časový harmonogram a rozvrhy dovolily, nebo by si firmy učitele zajišťovaly samy. V takovém případě by šlo pouze o pronájem prostorů. Finanční prostředky na tuto doplňkovou činnost by škole plynuly buď ze soukromých zdrojů nebo veřejných zdrojů např. Úřadu práce. Další šancí pro školu je možnost využívání učeben v odpoledních nebo večerních hodinách. Právě ve spolupráci s Úřadem práce popř. jinými organizacemi, které zajišťují školení svým zaměstnancům, by zde mohly probíhat rekvalifikační kurzy. K dispozici by jim mohly být počítačové učebny, multimediální a technické zázemí, které se ve škole nachází.

Dále by škola a její studenti uměleckých řemesel mohli spolupracovat s Domovem dětí a mládeže, který se nachází v těsné blízkosti budovy ŠOS. Studenti by v rámci své praxe mohli v odpoledních hodinách spolupracovat se zaměstnanci DDM v keramickém nebo výtvarném kroužku. Škola by v některých případech mohla pronajat své prostory dílen uměleckých řemesel pro tyto odpolední aktivity pro děti a mládež. Tato doplňková činnost je ale spojena s vyššími nároky na dodržování bezpečnostních a hygienických předpisů.

Jedním z největších nedostatků, se kterými se škola dlouhodobě potýká je nedostatek ubytovací kapacity v Domově mládeže, kde může být ubytováno pouhých 64 osob. Žáci, především vyšších ročníků, tak musejí bydlet v privátech na různých místech v Luhačovicích. Příspěvková organizace by tak do budoucna měla realizovat rozšíření budovy internátu. Jedním z řešení by bylo odkoupení od Města Luhačovice sousední starou budovu Sokolovny, která je těsně spojena s Domovem mládeže. Ve vyšší části budovy by se mohly nacházet pokoje k bydlení a ve spodní části by mohla být menší tělocvična, která by byla využívána v dopoledních hodinách pro výuku tělesné výchovy a v odpoledních hodinách pro sportovní aktivity žáků ubytovaných na Domově mládeže. Mít vlastní tělocvičnu by bylo pro školu přínosem, protože by značně ušetřila za pronájem městské sportovní haly. Dalším finančním přínosem by byl pronájem prostorů k bydlení v době letních prázdnin. Luhačovice jsou právě v tomto ročním období významným střediskem lázeňského, rekreačního a cestovního ruchu. S rozšířením Domova mládeže také souvisí pozitivní dopad na zaměstnanost, kdy vlivem zvýšení počtu ubytovaných žáků bude potřeba zaměstnávat minimálně jednoho i více vychovatelů navíc.

Investiční akce by mohla být financována především Zlínským krajem, který je zřizovatelem školy a školských zařízení. Dále by školu mohlo podpořit Městský úřad Luhačovice výhodnou cenovou nabídkou za odkoupení nemovitosti. Menší investice, jako je vybavení pokojů i tělocvičny, by mohly být financovány z vlastních zdrojů, darů a dotací.

Celkově se dá říct, že Střední odborná škola Luhačovice má dobrou perspektivu rozvoje do budoucnosti a bude záležet na tom, jak budou možnosti a předpoklady úspěšně využity.

5. ZÁVĚR

Školství jako odvětví veřejného sektoru je řízeno a spravováno veřejnou správou v rozsahu, který odpovídá typu školy. Střední školy jsou zřízeny podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání ve znění pozdějších předpisů, jako příspěvkové organizace, školské právnické osoby nebo právnické osoby podle zvláštních právních předpisů. Nejvíce středních škol je zřizováno kraji jako příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby. U škol zřízených jako soukromé školy a církevní školy je časté, že vzdělání je poskytováno za úplatu.

Střední školy jsou financovány formou vícezdrojového financování. Kromě finančních prostředků zřizovatele jsou zde i prostředky ze státního rozpočtu. Stát hradí přímé náklady na vzdělání jako jsou např. prostředky na mzdy, výdaje na pomůcky aj. prostřednictvím republikových normativů. Ty vytváří každoročně Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy. Krajské úřady potom tyto finanční prostředky přerozdělují na základě krajských normativů školám a školským zařízením, které zřizují nebo právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které si zažádají o dotaci. Střední školy mohu mít i vlastní příjmy z doplňkové činnosti jako jsou například tržby z prodeje služeb, tržby z poskytování stravovacích a ubytovacích služeb, výnosy z pronájmu majetku a další. Důležitým zdrojem příjmu pro školy mohou být i finance z evropských fondů na základě zpracovaných projektů v rámci vyhlašovaných programů.

Cílem diplomové práce bylo stanoveno zhodnotit hospodaření Střední odborné školy Luhačovice a navrhnout doporučení pro další ekonomický vývoj školy. Celkovou analýzou a posouzením výsledků bylo zjištěno, že ve sledovaném období 2006 – 2010 došlo k úbytku žáků studujících na SOŠ a k nárůstu průměrných neinvestičních nákladů na žáka. Důvodem je rostoucí inflace, rostoucí ceny energií a provozních nákladů, ale také růst mezd u pedagogických i nepedagogických pracovníků. Díky úbytku žáků dochází také ke změnám v počtu pracovníků na škole. Tento počet se každoročně měnil.

Analýzou bylo zjištěno, že škola hospodařila každoročně s vyrovnaným výsledkem hospodaření v hlavní činnosti s výjimkou roku 2010, kdy byl dosažen kladný výsledek hospodaření ve výši 42 tis. Kč. Částka však byla účelově vázána na nákup výpočetní techniky a byla převedena do rezervního fondu. V doplňkové činnosti ve sledovaném období škola

hospodařila vždy s kladným výsledkem, a to ve všech svých činnostech. Nejvyššího kladného výsledku hospodaření bylo dosaženo v roce 2007, kdy se jednalo o necelých 167 tis. Kč. Naopak nejnižšího zisku bylo dosaženo v roce 2008. Jednalo se pouze o 97 tis. Kč. Důvodem byl pokles výnosů za stravovací služby a za výuku cizích jazyků.

Zákon umožňuje, aby příspěvkové organizace zřizovaly finanční fondy. SOŠ má fond odměn, FKSP, rezervní fond a fond reprodukce majetku. Nejvyšší finanční zdroje jsou dlouhodobě ve fondu reprodukce majetku, kde docházelo každoročně k nárůstu. V roce 2010 byly provedeny opravy nemovitého majetku částce 561 tis. Kč. Důsledkem těchto oprav jsou celkové finanční zdroje ve fondovém hospodaření organizace ke konci roku nejnižší za celé sledované období. Nejvyšší celkové finanční zdroje ve fondech byly v roce 2008 a 2009.

Na základě provedené analýzy bylo navrženo několik doporučení, jak do budoucna získat finanční prostředky a podpořit tak ekonomický vývoj školy. Jde především o rozšíření budovy domova mládeže a možnosti poskytovat ubytování v letních měsících. Dále lze rozšířit doplňkovou činnost formou poskytování stravování pro veřejnost, poskytování vzdělávacích a rekvalifikačních služeb a pronájem prostorů budovy školy a uměleckých dílen. Pokud by byla realizována spolupráce školy s Městem a dalšími právními subjekty v Luhačovicích, mohla by se škola zviditelnit a zaujmout veřejnost a následně tak získat finanční dary od právnických či fyzických osob.

Řešení vycházelo z hypotézy, která předpokládá, že současný stav financování SOŠ ve sledovaném období 5 let je udržitelný. Tato hypotéza byla potvrzena provedením a vyhodnocením analýzy hospodaření příspěvkové organizace a nalezením různých možností finančních zdrojů. Celkově se dá říci, že škola má dobré perspektivy rozvoje do budoucnosti a bude záležet na vedení školy a zřizovateli, jak všech možností pro rozvoj bude schopna využít.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

1. FACHINELLI, Hana, Ekonomika vzdělání,Ostrava: VŠB-TU Ekonomická fakulta, 2006.
2. KREBS,Vojtěch, a kol., Sociální politika, 5. vyd.Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-585-4.
3. PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR Marek. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. vyd. Praha: Aspi, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
4. REKTOŘÍK, Jaroslav; a kol. Organizace neziskového sektoru, základy ekonomiky, teorie a řízení. 2. vyd. Praha: 2007. 187 s. ISBN 978-80-86929-25-5.
5. OCHRANA, František, PAVEL, Jan, VÍTEK, Leoš a kol. Veřejný sektor a veřejné finance. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, a.s, 2010. 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

Legislativa:

6. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
7. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání
8. Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postaven církví a náboženských společností
9. Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením
10. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
11. Nařízení vlády č.48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a na odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech
12. Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb

Elektronické zdroje:

13. Analýza současného systému financování školství 2010 MŠMT. [online]. [cit.12.3.2011].Dostupný www:<http://*www*.ucitelskenoviny.cz/.../analyza_financovani_skolstvi-msmt_2010.doc>.
14. Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje. [online]. [cit.16.2.2011]. Dostupný z www:<http://www.zkola.cz/zkedu/rodiceaverejnost/vybirameskolu/soukromeacirkevniskoly/29892.aspx>.
15. Portál o školství a vzdělávání. [online]. [cit.20.11.2010]. Dostupný z www: <http://app.edu.cz/portal/page?_pageid=33,273798&_dad=portal&_schema=PORTAL&_piref33_288170_33_273798_273798.instance_id=147155>.
16. Krajská metodika tvorby normativů. [online]. [cit.12.2.2011]. Dostupné z www: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/sk_174.html>.
17. Internetové stránky SOŠ Luhačovice. [online]. [cit.20.2.2011]. Dostupné z www: <www.sosluhacovice.cz>

Seznam interních dokumentů Střední odborné školy

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2006

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2007

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2008

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2009

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2010

Plán prací SOŠ Luhačovice pro školní rok 2008/2009

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
DDM	Domov dětí a mládeže
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fond odměn
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
NIV	neinvestiční výdaje
NM	nemovitý majetek
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
SF	státní fond
SR	státní rozpočet
SOŠ	Střední odborná škola
SOU	Střední odborné učiliště
SUPŠ	Střední umělecká průmyslová škola
ŠPO	školská právnická osoba
ÚSC	územně samosprávné celky
VH	Výsledek hospodaření

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomové práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

……
jméno a příjmení studenta

A. Václavíka 234,
Pozlovice – Luhačovice
763 26